

CMI – Center za metodologijo in informatiko
FDV – Fakulteta za družbene vede, Univerza v Ljubljani
[http:// www.ris.org](http://www.ris.org)
email: info@ris.org

RIS 2002 - Gospodinjstva

PRIMERJAVA SLOVENIJA - EU

Ljubljana, februar 2003

Univerza v Ljubljani, Fakulteta za družbene vede
Center za metodologijo in informatiko, Projekt RIS
email: info@ris.org, URL: <http://www.ris.org/>

Naročnik raziskave:

*Ministrstvo za informacijsko družbo, Ministrstvo za šolstvo, znanost in šport
Cilji raziskovalni program “Konkurenčnost Slovenije”*

Projekt:

*“Spremljanje razvoja informacijske družbe” V2-0509
Številka pogodbe: 3311-01-828509*

PRIMERJAVA SLOVENIJA - EU

Avtorji: Vasja Vehovar, Alenka Pfajfar

Ljubljana, februar 2003

OSNOVNE UGOTOVITVE

Rezultati primerjave temeljijo na dveh telefonskih raziskavah, ki sta potekali v juniju 2002: *Flash Eurobarometer*, opravljenih na reprezentativnem vzorcu držav članic EU (anketiranih je bilo 2,000 oseb v vsaki državi članici EU) in slovenski raziskavi RIS (anketiranih je bilo 1,500 oseb). Analiza se nanaša na uporabnike interneta v starosti 15 let in več. Kljub metodološkim težavam, ki otežujejo primerjave, lahko izpostavimo naslednje:

1. Zaostanek Slovenije pri gospodinjstvih, ki dostopajo do interneta (36%: 40%), je nižji od zaostanka pri uporabi interneta, saj je povprečje za EU 51%, medtem ko je za Slovenijo 35%.
2. Ni večjih razlik med Slovenijo in EU pri dostopu:
 - gospodinjstev do interneta prek namiznega računalnika (SLO: EU – 95%: 92%), mobilnega telefona (SLO: EU – 2%: 4%), digitalne televizije in konzole za igre (SLO: EU – <1% : 2%),
 - do interneta od doma prek modema (SLO: EU – 71%: 72%), ISDN (SLO: EU – 17%: 16%), kabelskega dostopa (SLO: EU – 7%: 7%) ter prek mobilne povezave (SLO: EU – 2%: 4%),
 - razlike pa obstajajo pri dostopu do interneta od doma prek ADSL (SLO: EU – 2%: 10%) in pri dostopu gospodinjstev do interneta prek prenosnega računalnika (SLO: EU – 4%: 14%).
3. Slovenija se nahaja pod povprečjem EU na področju osebne uporabe interneta:
 - uporabe interneta iz drugih lokacij kot so knjižnice, cybercafeji, od prijateljev in podobno (SLO: EU – 26%: 51% – med uporabniki interneta),
 - uporabe interneta od doma (SLO: EU – 64%: 71%),
 - e-bančništva (SLO:EU – 18% : 31%) ter e-nakupovanja (SLO: EU – 21%: 35%),
 - ni pa večjih razlik glede uporabe interneta na delovnem mestu (SLO: EU – 34%: 38%).
4. Slovenija pa se nahaja nad povprečjem EU na področjih:
 - uporabe interneta na poti z mobilnim telefonom (SLO: EU – 13%: 8% – med uporabniki interneta),
 - uporabe interneta za pošiljanje in prejemanje e-pošte (SLO: EU – 87%: 79%) ,
 - uporabe interneta za iskanje splošnih informacij (SLO: EU – 87%: 74%),
 - kljub nekoliko drugačnemu vprašanju se nakazujejo tudi velike razlike pri uporabi interneta za izpopolnjevanje ali izobraževanje (razmerje SLO: EU – 77%: 46%).
5. V Sloveniji je problematika varnostnih problemov interneta bolj pereča kot v EU, enako velja tudi za problematiko nezaželenih reklamnih sporočil (spam).

KAZALO

OSNOVNE UGOTOVITVE	3
1. Metodologija	5
2. Primerjave definicij	7
2.1. Osnove za projekcije ocen RIS	11
2.2. Projekcije ocen RIS	13
2.3. Primerjava RIS – Cati	14
3. Primerjava Slovenija – EU	15
3.1. Uporaba interneta na lokacijah	17
3.1.1. Uporaba interneta od doma	19
3.1.2. Uporaba interneta na delovnem mestu	21
3.1.3. Uporaba interneta v šoli	23
3.1.4. Uporaba interneta na poti s prenosnim računalnikom	25
3.1.5. Uporaba interneta na poti z dlančnim računalnikom	27
3.1.6. Uporaba interneta na poti z mobilnim telefonom	29
3.1.7. Uporaba interneta iz drugih lokacij	31
3.2. Pogostost uporabe interneta	33
3.3. Gospodinjstva z dostopom do interneta	35
3.4. Naprava, s katero gospodinjstvo dostopa do interneta	39
3.4.1. Namizni računalnik	40
3.4.2. Prenosni računalnik	41
3.4.3. Ostale naprave	42
3.5. Način dostopa do interneta od doma	43
3.5.1. Navadni modem	45
3.5.2. ISDN modem	46
3.5.3. ADSL	47
3.5.4. Kabelski dostop	48
3.5.5. Mobilna povezava	49
3.6. Uporaba interneta za internetno bančništvo	50
3.7. Uporaba interneta za nakupovanje	52
3.8. Uporaba interneta za pošiljanje in prejemanje e-pošte	54
3.9. Uporaba interneta za iskanje različnih informacij	56
3.9.1. Uporaba interneta za iskanje splošnih informacij	57
3.9.2. Uporaba interneta za izobraževanje	58
3.9.3. Uporaba interneta za iskanje informacij v zvezi s potovanjem	59
3.10. Varnostni problemi pri uporabi interneta	60
3.10.1. Računalniški virus	61
3.10.2. Nezaželena reklamna sporočila	63
3.10.3. Druge varnostne težave	65
4. Priloga	66

1. Metodologija

Primerjava stanja na področju uporabe interneta temelji na dveh (telefonskih) raziskavah *Flash Eurobarometer*, opravljenih na vzorcu držav članic Evropske unije in slovenskih raziskavah RIS. Primerjalno so torej obravnavani izsledki naslednjih raziskav:

- Flash Eurobarometer 125^[1],
- RIS 2002 (junij 2002), ki je imela dva sklopa vprašanj:
 - standardni RIS,
 - Eurostat.

Raziskava *Flash Eurobarometer 125* je bila izvedena v mesecih maj/junij 2002, in sicer v vseh državah Evropske unije, na reprezentativnem vzorcu 30,000 enot (v vsaki državi članici je bilo anketiranih približno 2,000 oseb). Rezultati so uteženi, kar pomeni da odražajo nacionalno populacijo 15 držav članic EU. Anketiranje je bilo telefonsko, anketiranci so bili stari 15 let ali več. Raziskavo je za Evropsko komisijo izvedla EOS Gallup Europe. Anketa obravnava uporabnike interneta, ki so definirani na podlagi različnih lokacij uporabe interneta ter pogostosti uporabe interneta.

Raziskava RIS 2002 je poleg standardnih vprašanj RIS vključevala tudi vprašanja Eurostatove raziskave (gre za anketo evropskega statističnega urada, ki je potekala ravno tako junija 2002, vendar zanjo v februarju 2003 še nimamo rezultatov), ki je precej podobna Flash Eurobarometru. Tudi raziskava RIS je potekala po telefonu junija 2002 na vzorcu 1,500 enot, anketirane pa so bile osebe, stare med 12 in 65 let. Ker pa nekatera vprašanja iz *Flash Eurobarometra 125* niso povsem enaka tistim iz *Eurostata*, so nekateri podatki črpani tudi iz standardnih RIS-ovih vprašanj o rabi interneta v Sloveniji, medtem ko primerjava vseh spremenljivk Flash Eurobarometra ni mogoča.

Opozoriti velja na določeno metodološko neusklajenost raziskav, v pogledu definicije uporabnika interneta in starosti respondentov, in sicer:

- tako v primerjavah Flash Eurobarometra in standardnih vprašanj projekta RIS,
- kot tudi v primerjavah Flash Eurobarometra in vprašanj Eurostata v anketi RIS.

^[1] Internet and the public at large, izvedene maj/junij 2002
http://europa.eu.int/comm/public_opinion/flash/fl125_annexes_en.pdf

V okviru standardnih RIS-ovih raziskav gre za mesečne uporabnike interneta, medtem ko so uporabniki interneta iz Eurostatovih raziskav definirani na podlagi različnih lokacij uporabe interneta ter pogostosti uporabe interneta. Podobna – ne pa povsem enaka – je tudi definicija v Flash Eurobarometru.

V okviru projekta RIS namreč sistematično spremljamo predvsem mesečne uporabnike interneta (mesečna definicija uporabnikov interneta), kar zaostaja za 3-5% za splošnim pojmom uporabnika interneta (“*Ali uporabljate internet?*”). Po drugi strani pa je za vse EU vprašalnike značilna splošna definicija uporabnika interneta, ki pa je poleg tega tudi lokacijska, kar pomeni, da anketirance za vsako lokacijo (doma, na delovnem mestu, v šoli, itd.) posebej sprašujemo, kako pogosto so tam uporabljali internet. Za uporabnika velja oseba, ki vsaj na eni lokaciji uporablja internet. Pri tem pa so v EU podatki praviloma navedeni za deleže v populaciji 15 let in več, medtem ko ocene projekta RIS tokrat upoštevajo le uporabnike v starosti 12-65 let.

Da bi bila primerjava med Slovenijo in EU mogoča, smo deleže mesečnih uporabnikov priredili splošnim uporabnikom interneta, prav tako pa smo ocenili deleže uporabnikov starih 12-14 let, 15 let in več ter 65 let in več. Deleži so kljub prirejenim ocenam zanesljivi, saj smo uporabili kvalitetne vire in metode. Tako smo na osnovi Cati-jeve ankete, ki vsebuje populacijo staro 10-75 let linearno projicirali ocene za RIS za vse manjkajoče starostne segmente.

V nadaljevanju prikazujemo shemo, ki daje pregled opravljenih anket in možne primerjave med Slovenijo in EU. V tem poročilu se namreč ukvarjamo predvsem z zasilno primerjavo **A-F** (Flash Eurobarometer in vprašalnik Eurostat za Slovenijo) ter **A-D** (Flash Eurobarometer in standardni RIS za Slovenijo), kar pomeni, da gre za primerjave I. Povsem primerljive študije pa bodo mogoče šele, ko bomo dobili Eurostatove junijske podatke za EU in rezultate Flash Eurobarometra iz decembra – primerjava II. (**C-F**) in III. (**B-G**).

Tabela 1: Opravljene ankete in možne primerjave med Slovenijo in EU

		Junij, 2002	December, 2002
EU	Flash Eurobarometer	A ** (I.)	B (III.)
	Eurostat	C (II.)	-
Slovenija	standardni RIS	D ** (I.)	E *
	vprašalnik Eurostat	F ** (I. in II.)	G * (III.)

Opomba:

* ... rezultati raziskave so dostopni

** ... rezultati raziskave so analizirani in javni

2. Primerjave definicij

V nadaljevanju je torej podana primerjava indikatorjev za Slovenijo z evropskimi indikatorji informacijske družbe na osnovi raziskave *Flash Eurobarometer 125*^[2]. Pri tem se za Slovenijo uporabljajo rezultati ankete RIS na osnovi vprašalnika Eurostat in indikatorjev na osnovi standardnih vprašanj projekta RIS.

V junijski telefonski anketi RIS, kjer sta bila vključena dva podvzorca (Eurostat in RIS), smo dobili različne deleže mesečnih uporabnikov. Razlike so predvsem posledica različno postavljenega vprašanja:

a) RIS (standardna RIS-ova vprašanja)

V RIS-ovem delu je bilo vprašanje postavljeno neposredno, in sicer: *“Ali uporabljate internet ... pri tem mislimo elektronsko pošto, www, ftp, WAP ali katerokoli drugo internet storitev?”*

Tiste, ki so na vprašanje odgovorili pritrdilno (33% uporabnikov interneta), smo podrobneje vprašali o pogostosti uporabe interneta in izločili osebe, ki internet uporabljajo manj kot mesečno (32%). Tako imamo **enostavno splošno** – 33% in **enostavno mesečno** – 32% definicijo uporabnika interneta, ki jih označimo z oznakami RIS-S in RIS-M.

b) RIS (vprašanja Eurostatove raziskave)

V RIS-ovem sklopu Eurostatove raziskave se je vprašanje glasilo: *»Kako pogosto ste v zadnjih treh mesecih v povprečju uporabljali internet (respondent za vsako lokacijo odgovarja posebej). Kategorije odgovorov: doma, na delovnem mestu, v šoli (ali kjer se izobražujete), s prenosnim računalnikom na poti, z dlančnim računalnikom na poti, z WAP mobilnim telefonom na poti, na drugih lokacijah (knjižnice, cybercafeji, od prijateljev, ipd)?«* ^[3]. Za vsako od lokacij so bile možne naslednje kategorije odgovorov: *vsak dan, vsaj enkrat tedensko, vsaj enkrat mesečno, manj kot enkrat v mesecu, na tej lokaciji nisem uporabljal(a).*

^[2] http://europa.eu.int/information_society/eeurope/benchmarking/list/source_data_pdf/report_eb125_en.pdf

^[3] Pri prevajanju iz Eurostatove raziskave evropskega statističnega urada je v RIS-ovem sklopu Eurostat-ovih vprašanj glede uporabe interneta prišlo do napake pri kategoriji “na drugih lokacijah”. Respondenti, ki so odgovorili, da so uporabljali internet tudi iz drugih lokacij niso imeli možnosti, da bi natančneje navedli, katere so bile te druge lokacije.

Izločimo lahko tiste, ki na vseh lokacijah uporabljajo internet redkeje kot mesečno. Izmed 343 (41%) anketirancev, ki so izjavili, da vsaj na eni od teh lokacij uporabljali internet v zadnjih 3 mesecih, je bilo 337 oseb (40%) takih, ki vsaj na eni lokaciji uporabljajo internet mesečno ali pogosteje. Tako gre za **lokacijsko tromesečno** definicijo uporabnika interneta, ki je glede na pogostost uporabe interneta **splošna** (41%) ali **mesečna** (40%). Označimo jih z oznakami ES-S in ES-M.

c) Flash Eurobarometer 125 (EU raziskava)

Respondenti, ki so odgovarjali na vprašanje glede osebne uporabe interneta^[4], so za vsako lokacijo odgovarjali posebej. Tako gre za **lokacijsko navadno** definicijo uporabnika interneta, ki je glede na pogostost uporabe interneta **splošna** (51%) in **mesečna** (47%), saj ne omenja uporabe v zadnjih treh mesecih, ampak sprašuje za uporabo interneta v tistem trenutku. Označimo jih z oznakami FEB-S in FEB-M.

Oglejmo si primerjavo in tudi označitev vseh definicij, kjer smo upoštevali preračun, ki ga podrobneje opisujemo v nadaljevanju:

Tabela 2: Primerjave definicij uporabnika interneta (junij, 2002)

pogostost uporabe interneta	starost	tip		
		lokacijska		enostavna
		tromesečna	navadna	mesečna
	15 let in več	SLO	EU	SLO
splošna	ES-S	34,8% *	***	-
	FEB-S	-	51% **	-
	RIS-S	-	-	28%
mesečna	ES-M	34,6%	***	-
	FEB-M	-	47%	-
	RIS-M	-	-	27,5%

Opomba:

* ... slovenska ocena ES, ki jo lahko primerjamo z EU oceno FEB

** ... ocena je primerljiva s slovensko oceno ES, povsem enaka primerjava FEB pa bo mogoča v decembrski anketi

*** ... podatki še niso objavljeni

- ... ni meritve

[4] „The following questions refer to your personal use of the internet. Do you personally use the internet (respondent za vsako lokacijo odgovarja posebej, in sicer z da ali ne). Kategorije odgovorov: at home, at work, at school, college, university, from a public access point (library, City Hall, etc.), in a cybercafe, at a friend's, an acquaintance's, a relative's place, on the move from laptop, on the move handheld/pocket, on the move mobile phone, elsewhere?“

Obstajajo torej trije kriteriji za definicijo uporabnikov interneta, in sicer:

1. tip (lokacijska tromesečna ali navadna in enostava),
2. obdobje (starost),
3. pogostost uporabe interneta (splošna ali mesečna).

Tako je višji odstotek v Eurostat-u delno posledica različnega vprašanja. Če namreč sprašujemo za vsako lokacijo posebej, ali je tam anketiranec uporabljal internet, dobimo več pritrdilnih odgovorov, kot če vprašamo samo enkrat - na splošno - ali ste uporabljali internet (RIS).

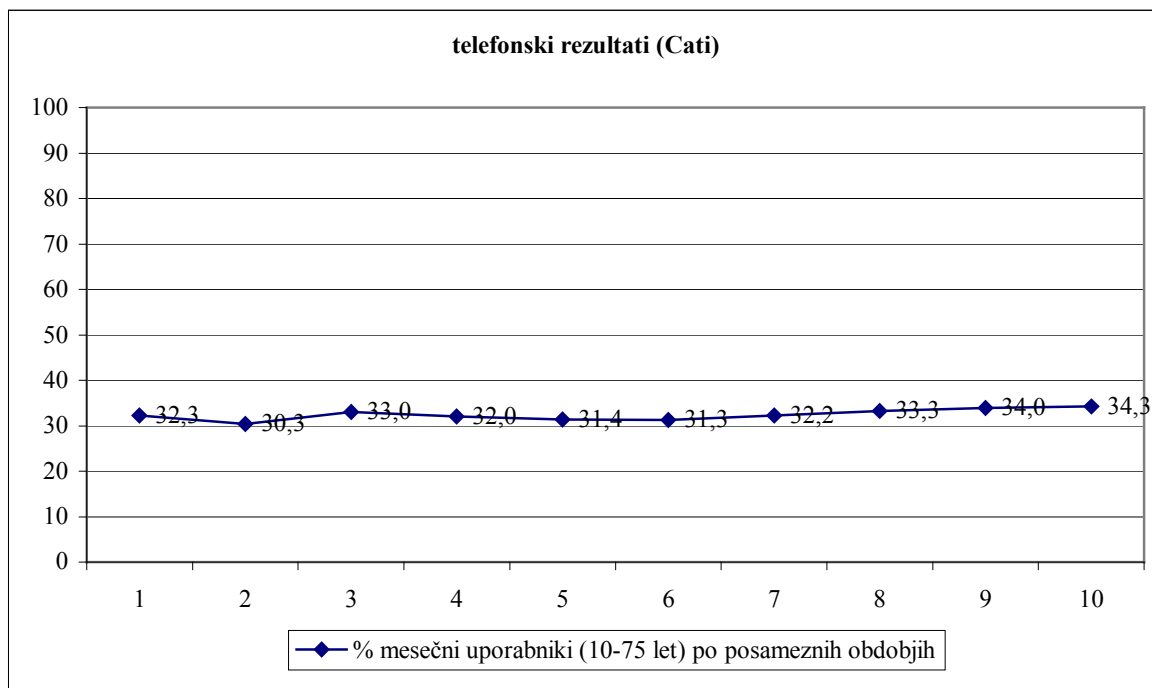
V Sloveniji gre zaradi spremljanja mesečnih uporabnikov interneta v standarnem RIS-ovem vprašalniku za podcenjeno vrednost v deležu uporabnikov interneta. Hkrati pa gre, če ne upoštevamo drugačne ciljne populacije, tudi za precenjeno vrednost, saj je v populaciji 12-65 let pričakovati večji delež uporabnikov kot v populaciji 15 let in več, vendar smo to lahko korigirali, kot je razvidno iz tabele 2.

V nadaljevanju si najprej oglejmo starostno strukturo prebivalcev Slovenije po podatkih SURS-a, na podlagi katerih smo izračunavali število mesečnih uporabnikov interneta v populaciji 10-75 let.

Tabela 3: Starostna struktura prebivalcev Slovenije (SURS, 2002)

<i>starost</i>	<i>n</i>	<i>delež (%)</i>
10-11	49746	2,5
12-14	76748	3,9
15	26749	1,3
12-65	1484662	74,8
15-65	1407914	70,9
66-75	167775	8,4
nad 65	252340	12,7
nad 75	84565	4,3
15 let in več	1647339	83
nad 15 let	1620590	81,6
10-75	1702183	85,7
skupaj	1985557	

Zgornja strukturo bomo aplicirali na raziskavo Cati (slika 1 na strani 10), ki uporablja definicijo RIS-S oziroma RIS-M.

Slika 1: Telefonski rezultati mesečnih uporabnikov interneta v populaciji 10-75 let (Cati, 2002)

Legenda obdobj:

obdobje			<i>delež mesečnih uporabnikov interneta v populaciji 10-75 let</i>	<i>n</i>
1	26-feb	25-mar	32,3±1,8	2575
2	2-apr	29-apr	30,3±1,8	2578
3	30-apr	27-maj	33,0±1,8	2606
4	28-maj	24-jun	32,0±1,8	2581
5	2-jul	29-jul	31,4±1,8	2586
6	30-jul	26-avg	31,3±1,8	2569
7	27-avg	23-sept	32,2±1,8	2577
8	1-okt	28-okt	33,3±1,8	2596
9	29-okt	25-nov	34,0±1,9	2583
10	26-nov	23-dec	34,3±1,9	-

Iz telefonskih rezultatov raziskovalne družbe Cati (slika1) je razvidno, da se delež mesečnih uporabnikov interneta v populaciji 10-75 let giblje med 30% in 34%. Najmanjši delež mesečnih uporabnikov interneta – 30,3% je značilen za obdobje 2 (od 2. do 29. aprila), medtem ko je največji delež – 34,3% značilen za obdobje 10 (od 26. novembra do 23. decembra). Tako je opaziti, da se je delež mesečnih uporabnikov interneta v populaciji 10-75 let od začetka leta 2002 pa do konca leta 2002 minimalno povečeval. Ob tem velja upoštevati interval zaupanja ($\pm 2\%$). Podobno stagnacijo v letu 2002 kažeta tudi terenska raziskava CATI in raziskava SJM.

2.1. Osnove za projekcije ocen RIS

V nadaljevanju si najprej podrobneje oglejmo rezultate raziskovalne družbe Cati, ki uporablja enako vprašanje kot v RIS in bo služil kot osnova za projekcije ocen RIS – za preračun, ki bo primerljiv z EU (stari 15 let in več).

Tabela 4: Mesečni uporabniki interneta v Sloveniji (n=2,500; Cati, junij 2002)

Ocena		% mesečnih uporabnikov	mesečni uporabniki (ABS)	% mesečnih uporabnikov v celotni populaciji
1	10 do 11 let	28,2	14028	-
2	12 do 14 let	42,5	32618	-
3	vsi 10-75	31,9 *	542996	27,3
4	12 do 65	35,4	525570	26,5
5	66 let in več	3	7183	-
6	15 let in več	30,6	504086	25,4
7	15 do 65	35,5	499809	25,2
8	nad 15 let	30,1	487798	24,6
9	18 let in več	29,2	456804	23

Opomba:

* ... povprečje ocen prvih treh obdobj (glej legendo obdobj pod sliko 1)

Tabela 5: Splošni uporabniki interneta v Sloveniji, junij 2002 (n=2,500; Cati, junij 2002)

Ocena		% splošnih uporabnikov interneta	splošni uporabniki interneta (ABS)	% splošnih uporabnikov v celotni populaciji
1	10 do 11 let	29,4	14625	-
2	12 do 14 let	44,3	33999	-
3	vsi 10-75	33,0	561720	28,3
4	12 do 65	36,9	547840	27,6
5	66 let in več	3,1	7422	-
6	15 let in več	31,4	517264	26
7	15 do 65	36,7	516704	26
8	nad 15 let	31,1	504003	25,4
9	18 let in več	30,2	472448	23,8

Z oceno EU (51% uporabnikov interneta, ki so po definiciji FEB-S) iz *Flash Eurobarometra 125*, ki se nanaša na populacijo starejšo od 15 let, torej lahko pogojno primerjamo oceno št. 6 iz tabele 4, to je vrednost 31,4%, ki se nanaša na delež oseb v populaciji 15 let in več. Seveda pa je v podatkih Cati uporabljena splošna RIS-S definicija uporabnika interneta (15 let in več – 31,4%), ki jo torej primerjamo z ES-S (15 let in več – 35%). Izračun te ocene pa si bomo ogledali v naslednjem razdelku. Zato je primerno, da z evropsko oceno (51%) na osnovi definicije FEB-S primerjamo slovensko oceno ES-S (35%), ki je ravno tako lokacijska.

Navedene izračune smo opravili na osnovi deležev v celotni populaciji stalnega prebivalstva 1,985,557, med prebivalstvom v starosti 10-75 let (1,702,183), med odraslim prebivalstvom (1,564,397), med populacijo 12-65 let (1,484,662) ali pa med aktivnim prebivalstvom 15-65 let (1,407,914). Odstotki so seveda vsakič nekoliko drugačni, saj je treba poleg imenovalca na osnovi uporabe interneta v starostnih segmentih nekoliko spremeniti tudi števec.

2.2. Projekcije ocen RIS

Ker raziskovalna družba Cati spremlja mesečne uporabnike interneta vseh starostnih skupin, lahko na osnovi primerjave segmenta 12-65 let (RIS-32% : Cati-35,4%) linearno projiciramo za ocene RIS (za standardni RIS in za Eurostat) tudi deleže v ostalih segmentih, to je 10-11 let in 66-75 let.. Tako smo npr. za segment mesečnih uporabnikov interneta 10 do 11 let, ki ga takrat ni bilo v raziskavi RIS vzeli: $28,2\% \times (32\% : 35,4\%) = 25,2\%$. Ugotovimo naslednje:

Tabela 6: Mesečni uporabniki interneta v Sloveniji (Cati in RIS, junij 2002)

Ocena		% mesečnih uporabnikov (Cati)	mesečni uporabniki (Cati - ABS)	% mesečnih uporabnikov (RIS-M)	mesečni uporabniki (RIS-M, ABS)	% mesečnih uporabnikov (ES-M)	mesečni uporabniki (ES-M, ABS)
1	10 do 11 let	28,2	14028	25,5	12685	31,9	15869
2	12 do 14 let	42,5	32618	38,2	29318	48	36839
3	vsí 10-75	31,9	542996	28,7	488527	36	612786
4	12 do 65	35,4	525570	32	475092	40	593865
5	66 let in več	3	7183	2,7	6464	3,4	8140
6	15 let in več	30,6	504086	27,5	453018	34,6	569979
7	15 do 65	35,5	499809	31,9	449125	40,1	564574
8	nad 15 let	30,1	487798	27,1	439180	34	551001
9	18 let in več	29,2	456804	26,3	411436	33	516251

Tabela 7: Splošni uporabniki interneta v Sloveniji (Cati in RIS, junij 2002)

Ocena		% splošnih uporabnikov interneta (Cati)	splošni uporabniki interneta (Cati - ABS)	% splošnih uporabnikov interneta (RIS-S)	splošni uporabniki interneta (RIS-S, ABS)	% splošnih uporabnikov interneta (ES-S)	splošni uporabniki interneta (ES-S, ABS)
1	10 do 11 let	29,4	14625	26,2	13033	32,6	16217
2	12 do 14 let	44,3	33999	39,4	30239	49,2	37760
3	vsí 10-75	33,0	561720	29,4	500442	36,6	622999
4	12 do 65	36,9	547840	33	489938	41	608711
5	66 let in več	3,1	7422	2,7	6464	3,4	8140
6	15 let in več	31,4	517264	27,9	459608	34,8	573274
7	15 do 65	36,7	516704	32,7	460388	40,7	573021
8	nad 15 let	31,1	504003	27,7	448903	34,5	559104
9	18 let in več	30,2	472448	26,9	420823	33,5	524073

Na tej osnovi lahko opravimo primerjavo s Flash Eurobarometrom – 51% (FEB-S). In sicer se izkaže, da je ocena ES-S za Slovenijo (35%), ki je zaradi definicije uporabnika interneta najbližje EU oceni na osnovi definicije FEB-S (glej tabelo 2).

2.3. Primerjava RIS – Cati

Očitno prihaja tudi med ocenami RIS in Cati do določenih razlik, čeprav gre v obeh primerih za definicijo RIS-S oziroma RIS-M. Tako je ocena za Slovenijo na osnovi enostavne RIS-S definicije 28% (standardni RIS) oziroma 31% (Cati) uporabnikov interneta. Vendar pa te enostavne in splošne razlike niso statistično značilne in so verjetno posledica slučajnega in dopustnega osciliranja vzorcev. Podobno velja za RIS-M.

V nadaljevanju si podrobneje oglejmo deleže mesečnih in splošnih uporabnikov interneta v Sloveniji v populaciji 15 let in več, na podlagi raziskave RIS (standardni RIS in Eurostat) in Cati. Izkaže se, da je največji delež tako mesečnih uporabnikov kot tudi uporabnikov interneta v Eurostat-ovem delu vprašalnika, medtem ko so v standardnem RIS-ovem delu vprašalnika deleži najmanjši. Razlike imajo zaradi različnih definicij več vzrokov, prisotna pa je tudi slučajna napaka.

Tabela 8: Primerjava deležev mesečnih in splošnih uporabnikov interneta v Sloveniji in EU, v populaciji 15 let in več, med različnimi raziskovalnimi družbami (junij 2002)

	<i>n</i>	<i>Slovenija</i>	<i>EU</i>
RIS-M (RIS)	700	27,5%±3%	-
RIS-M (Cati)	2,500	30,6%±2%	-
ES-M	800	34,6%±3% *	***
FEB-M	30,000	-	47%±0.6% **
RIS-S (RIS)	700	27,9%±3%	-
RIS-S (Cati)	2,500	31,4%±2%	-
ES-S	800	34,8%±3% *	***
FEB-S	30,000	-	51%±0.6% **

Opomba:

* ... slovenska ocena ES, ki jo lahko primerjamo z EU oceno FEB

** ... ocena je primerljiva s slovensko oceno ES, povsem enaka primerjava FEB pa bo mogoča v decembrski anketi

*** ... podatki še niso objavljeni

- ... ni meritve

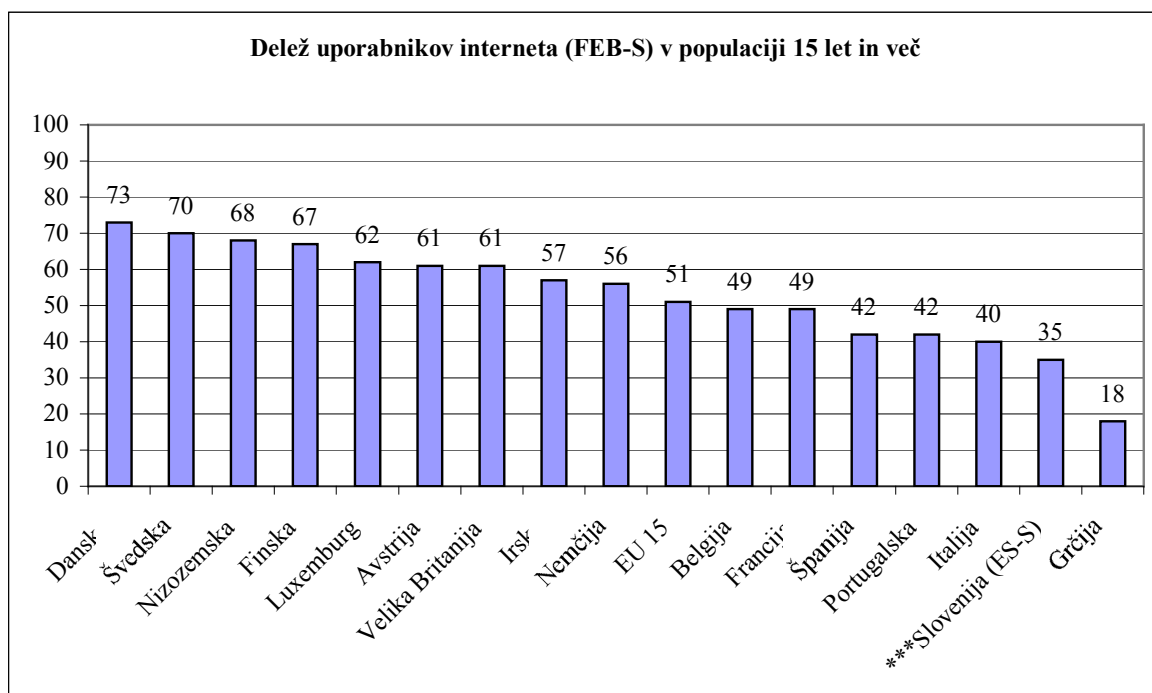
Največja razlika obstaja med standardnim RIS-om ter vprašanji Eurostata in je posledica definicije uporabnika interneta. Naj ponovimo še enkrat, v standardnem RIS-ovem sklopu gre za enostavno splošno in enostavno mesečno definicijo uporabnika interneta, medtem ko v Eurostat-ovem sklopu gre za lokacijsko tromesečno definicijo uporabnika interneta, ki je glede na pogostost uporabe interneta splošna ali mesečna. **Razvidno je, da je lokacijska definicija večja za 80% (27,9% : 34,8%).**

3. Primerjava Slovenija – EU

V nadaljevanju torej primerjamo EU podatke Flash Eurobarometra in torej definicijo FEB-S s korigiranimi (populacijo 15 let in več) slovenskimi podatki RIS-a, na osnovi definicije ES-S, delno pa tudi RIS-S.

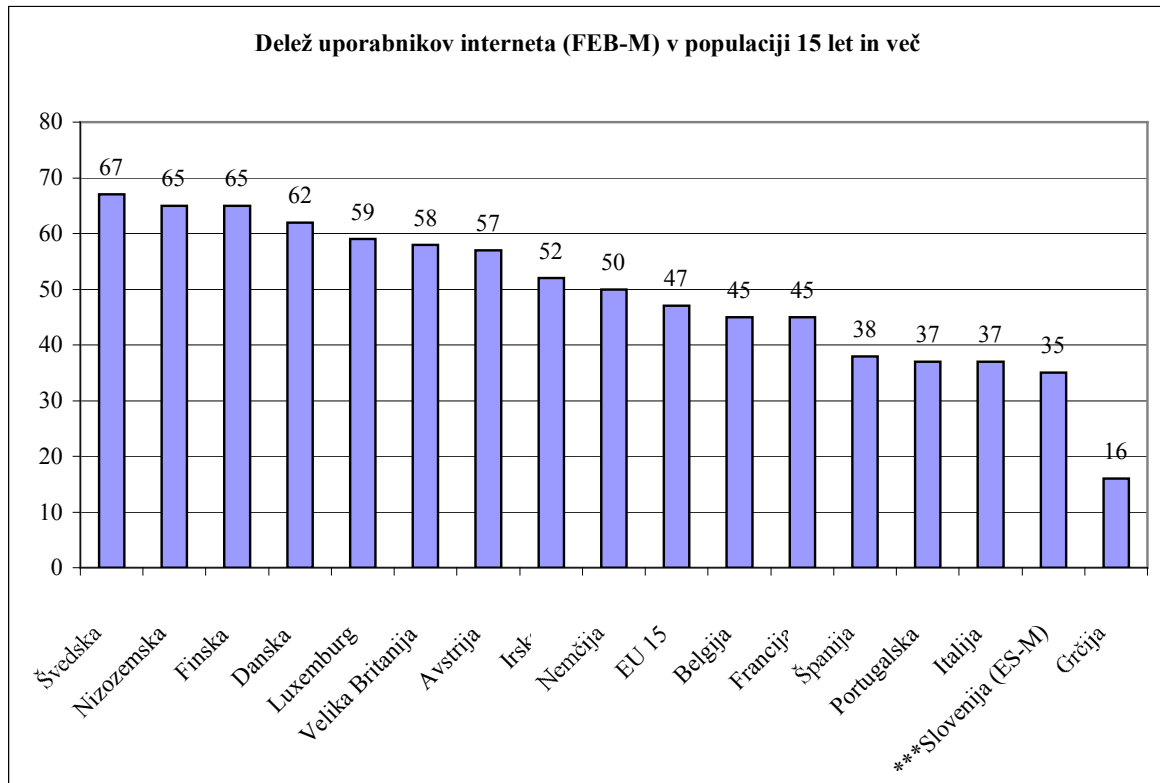
Kot rečeno, ocene za Slovenijo (32% - RIS-M oziroma 40% - ES-M, mesečnih uporabnikov interneta starih 12 do 65 let) ne moremo neposredno primerjati z ustreznimi rezultati EU, zato smo uporabili prirejen delež uporabnikov interneta starih 15 let in več, kar je primerljivo z EU.

Tako si oglejmo primerjavo med EU (FEB-S) in Slovenijo (ES-S) glede deleža splošnih uporabnikov interneta v populaciji 15 let in več ter primerjavo med EU (FEB-M) in Slovenijo (ES-M) glede deleža mesečnih uporabnikov interneta v populaciji 15 let in več. Ocene RIS-S in RIS-M pa so za Slovenijo seveda še nižje kot ocene ES-S in ES-M (glej tabelo 9).

Slika 2: Splošni uporabniki interneta v populaciji 15 let in več – primerjava SLO – EU (junij, 2002)

Na osnovi Flash Eurobarometra 2002 je povprečje EU znašalo 51% populacije EU. Med državami, ki izstopajo visoko nad povprečjem, so skandinavske države: Danska Švedska, Nizozemska in Finska. Med slabše razvite EU države na tem področju pa spadajo Belgija, Francija, Španija, Portugalska, Italija in Grčija.

Slika 3: Mesečni uporabniki interneta v populaciji 15 let in več – primerjava SLO – EU (junij, 2002)

Podobno kot za lokacijsko splošno definicijo uporabnika interneta, velja tudi za lokacijsko mesečno definicijo. Povprečje po podatkih EU znaša 47% populacije EU. Med državami, ki izstopajo visoko nad povprečjem, so skandinavske države, medtem ko med slabše razvite EU države na tem področju pa spadajo Španija, Portugalska, Italija in Grčija.

3.1. Uporaba interneta na lokacijah

Oglejmo si, kakšna je struktura uporabe interneta na različnih lokacijah v Sloveniji in državah članicah EU. Pri tem pa ne smemo pozabiti na dve stvari:

- Rezultati za Slovenijo se nanašajo na populacijo uporabnikov interneta starih 12 do 65 let, medtem ko se rezultati za EU nanašajo na populacijo uporabnikov interneta starih 15 let in več. Razlike so kljub različnim starostnim skupinam minimalne, saj ne gre več za delež, ampak za strukturo. Če bi upoštevali tudi osebe stare 12-14 let, bi bila slika uporabnikov interneta v Sloveniji nekoliko drugačna, saj predstavljajo 6% vseh uporabnikov interneta. V slovenskem vzorcu so zato še vplivi 12-14 letnikov (v EU je teh vplivov malo), medtem ko so vplivi starih 65 let zanemarljivo majhni.
- Pri prevajanju iz Eurostat-ove raziskave evropskega statističnega urada je v RIS-ovem sklopu Eurostat-ovih vprašanj glede uporabe interneta na lokacijah prišlo do napake pri kategoriji “na drugih lokacijah”. Respondenti, ki so odgovorili, da so uporabljali internet tudi iz drugih lokacij (kot so knjižnice, cybercafeji, od prijateljev in podobno), niso imeli možnosti, da bi sami natančneje navedli, katere so bile te druge lokacije. Da bi bila primerjava med EU in Slovenijo mogoča smo v Flash Eurobarometru združili kategorije: javno dostopne točke^[5], cybercafeji^[6], od prijateljev, sosedov^[7], od drugod^[8] ter jih primerjali z Eurostat-ovo kategorijo “iz drugih lokacij (kot so knjižnice, cybercafeji, od prijateljev in podobno)”. Prav tako pa v Eurostat-ovi raziskavi evropskega statističnega urada niso bile vključene nekatere kategorije, in sicer: na poti s prenosnim računalnikom, na poti z dlančnim računalnikom ter na poti z WAP mobilnim telefonom. Te kategorije so bile v RIS-ovem sklopu Eurostat-ovih vprašanj vseeno vključene, kar nam omogoča primerjavo.

Flash Eurobarometer:

“Do you personally use the internet from:

^[5] *from a public assecc point (library, City Hall, etc.),*

^[6] *in a cybercafe,*

^[7] *at a friend’s, a relative’s place,*

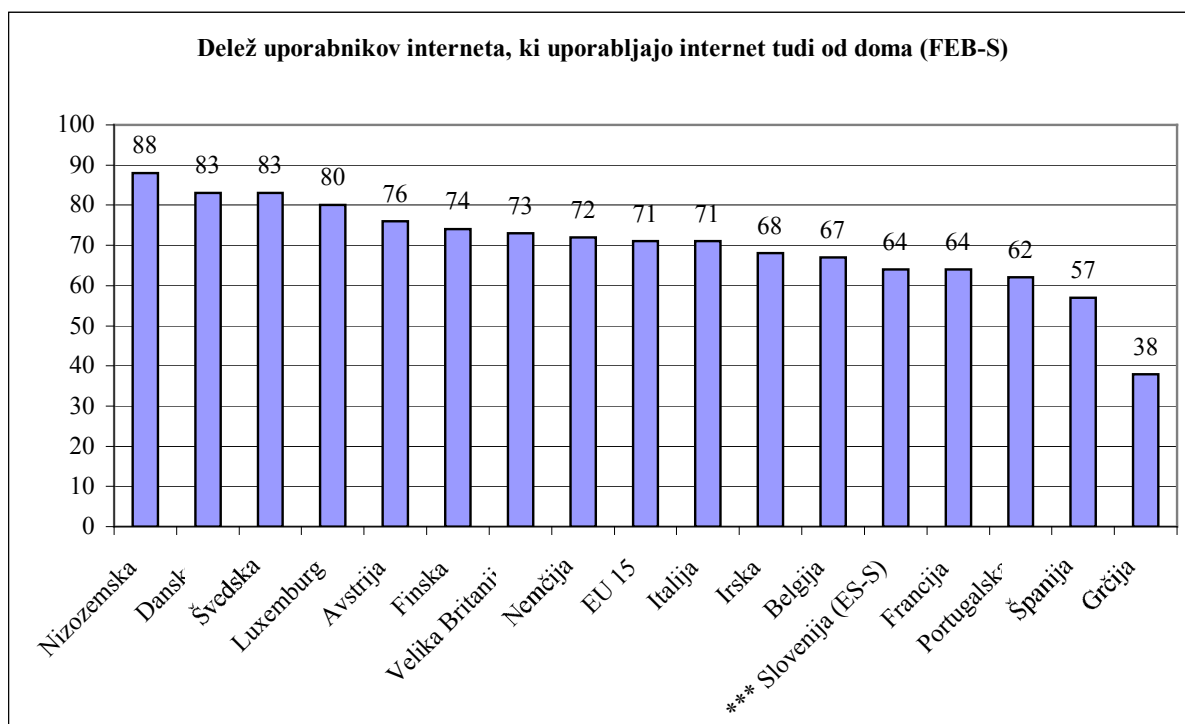
^[8] *elsewhere.”*

Ponovimo, da so v Flash Eurobarometru anketiranci za vsako lokacijo navedli, ali uporabljajo internet ali ne, kar pomeni, da je uporabnik tisti, kdor vsaj nekje reče „da“. V vprašalniku RIS (Eurostat) pa so anketiranci za vsako lokacijo navedli, ne le če uporabljajo internet, ampak tudi kako pogosto uporabljajo internet (na vsaki od teh lokacij). Tako se izkaže, da glede uporabe interneta na lokacijah obstajajo manjše razlike med obema vprašalnikoma.

3.1.1. Uporaba interneta od doma

Spomnimo se še enkrat:

- Iz vprašalnika Flash Eurobarometer 125 je razvidno, da gre za vprašanje, ki se nanaša na uporabo interneta doma^[9].
- Iz Eurostat-ovega vprašalnika (junij, RIS 2002) pa je razvidno, da gre za vprašanje iz Eurostat-ove raziskave evropskega statističnega urada^[10], ki se prevedeno glasi: „Kako pogosto ste v zadnjih treh mesecih v povprečju uporabljali internet doma?“ Kategorije možnih odgovorov: „dnevno, tedensko, mesečno, manj kot enkrat mesečno, na tej lokaciji nisem uporabljal(a)“.

Slika 4: Delež uporabnikov interneta, ki uporabljajo internet tudi od doma – primerjava SLO – EU (junij, 2002)

^[9] Flash Eurobarometer: „The following questions refer to your personal use of the internet. Do you personally use the internet at home?“

^[10] Eurostat: „How often (at least once a day, at least once a week but not every day, at least once a month but not every week, less than once a month) did you access the internet at home in the last 3 months?“

Slovenija na področju deleža uporabe interneta od doma nekoliko zaostaja za EU, saj razmerje znaša 64%: 71%, kar pomeni, da v Sloveniji le 64% vseh uporabnikov interneta uporablja internet tudi doma, medtem ko delež za EU znaša 71%.

Slovenijo lahko primerjamo z državami kot so Francija, Portugalska, Belgija in Irska. Največji delež uporabnikov interneta, ki uporabljajo internet doma pa imajo Nizozemska, Danska, Švedska in Luxemburg, najmanjši delež pa ima Grčija (38%).

Tabela 9: Delež uporabnikov interneta, ki uporabljajo internet tudi od doma – primerjava SLO – EU (junij, 2002)

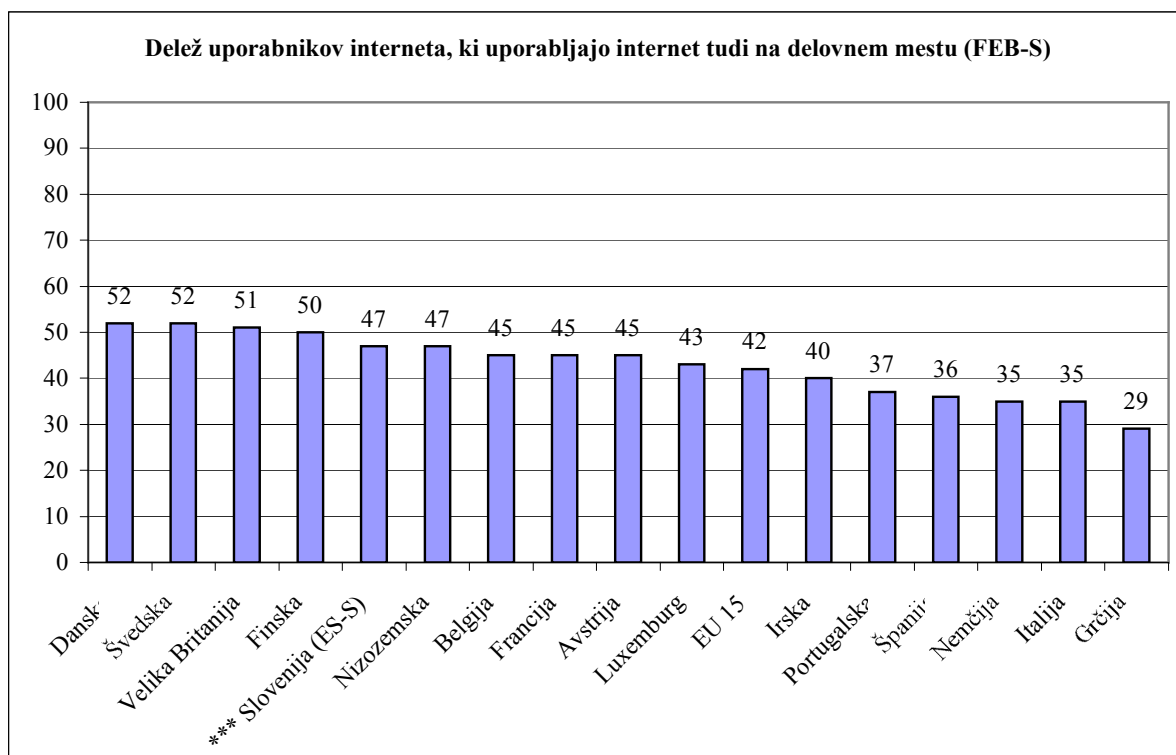
	doma (%)
EU 15	71
Belgija	67
Danska	83
Nemčija	72
Grčija	38
Španija	57
Francija	64
Irska	68
Italija	71
Luxemburg	80
Nizozemska	88
Avstrija	76
Portugalska	62
Finska	74
Švedska	83
Velika Britanija	73
Slovenija (ES-S)	64

Delež celotne populacije (15 let in več), ki uporabljajo internet tudi od doma, za Slovenijo znaša 22% ($35\% \times 64\%$), medtem ko za EU znaša 36% ($51\% \times 71\%$). Tako se potrjuje, da Slovenija na področju uporabe interneta od doma precej zaostaja za EU. Zgornji razmerji delno povzročajo razlike v dostopu gospodinjstev do interneta (glej poglavje 3.3.). Ker pa je zgornja razlika med Slovenijo in EU bistveno večja, se nakazuje, da v EU, v povprečju večje število oseb v gospodinjstvu uporablja internet.

3.1.2. Uporaba interneta na delovnem mestu

Spomnimo se še enkrat:

- Iz vprašalnika Flash Eurobarometer 125 je razvidno, da gre za vprašanje, ki se nanaša na uporabo interneta na delovnem mestu^[11].
- Iz Eurostat-ovega vprašalnika (junij, RIS 2002) pa je razvidno, da gre za vprašanje iz Eurostat-ove raziskave evropskega statističnega urada^[12], ki se prevedeno glasi: „Kako pogosto ste v zadnjih treh mesecih v povprečju uporabljali internet na delovnem mestu?“ Kategorije možnih odgovorov: „dnevno, tedensko, mesečno, manj kot enkrat mesečno, na tej lokaciji nisem uporabljal(a)“.

Slika 5: Delež uporabnikov interneta, ki uporabljajo internet tudi na delovnem mestu – primerjava SLO – EU (junij, 2002)

^[11] „Flash Eurobarometer: The following questions refer to your personal use of the internet. Do you personally use the internet at work?“

^[12] Eurostat: „How often (at least once a day, at least once a week but not every day, at least once a month but not every week, less than once a month) did you access the internet at work in the last 3 months?“

Na področju deleža uporabe interneta na delovnem mestu Slovenija nekoliko presega povprečje EU 47%: 42%, kar pomeni, da v Sloveniji 47% vseh uporabnikov interneta uporablja internet tudi na delovnem mestu. Slovenija dosega podoben delež kot Nizozemska, Belgija, Francija in Avstrija. Večji delež imajo le države Danska, Švedska, Velika Britanija in Finska. Seveda pa ti deleži izražajo samo strukturo uporabnikov interneta.

Navedeno torej ne pomeni kakšne prednosti za Slovenijo, pomeni le to, da so pri tem vprašanju drugi dostopi do interneta relativno skromnejši. Visok delež morda pomeni nerazvitost, saj se nakazuje, da je uporabnikov, ki ne dostopajo v službi, malo.

Tabela 10: Delež uporabnikov interneta, ki uporabljajo internet tudi na delovnem mestu – primerjava SLO – EU (junij, 2002)

	<i>na delovnem mestu (%)</i>
EU 15	42
Belgija	45
Danska	52
Nemčija	35
Grčija	29
Španija	36
Francija	45
Irska	40
Italija	35
Luxemburg	43
Nizozemska	47
Avstrija	45
Portugalska	37
Finska	50
Švedska	52
Velika Britanija	51
Slovenija (ES-S)	47

Oglejmo si še strukturo zaposlenih.

Tabela 11: Struktura zaposlenih v EU (Flash Eurobarometer, n=30,336) in v Sloveniji (Eurostat, n=838)

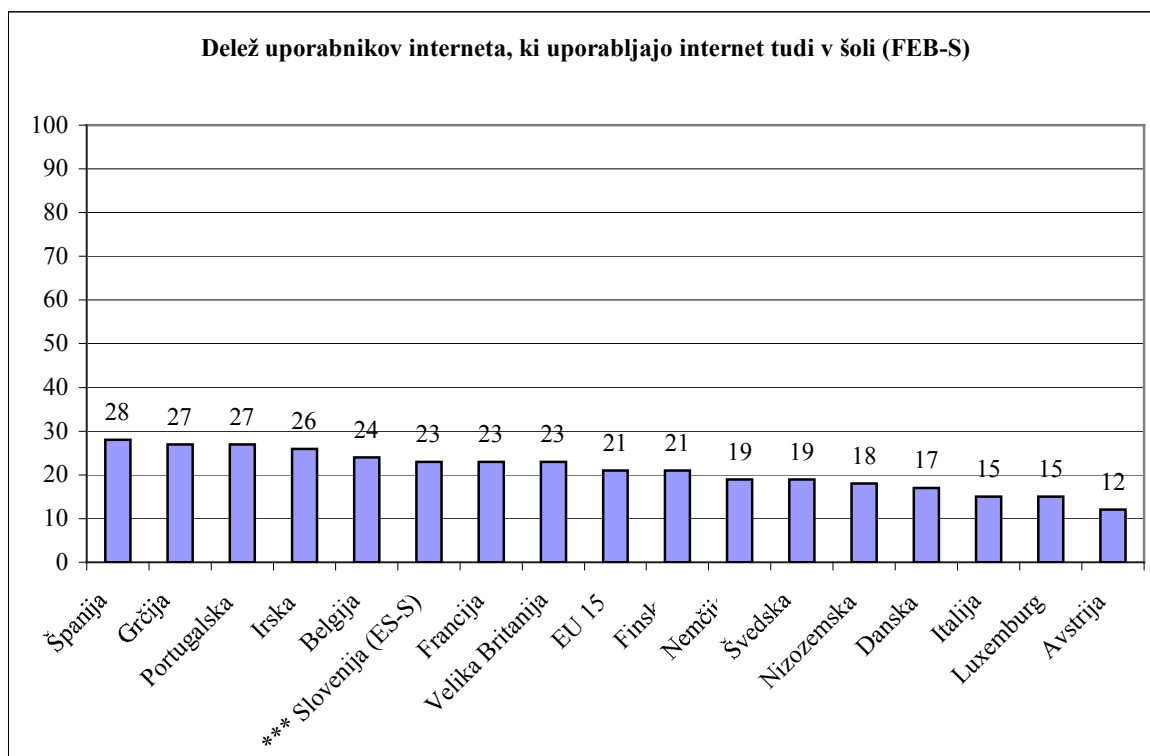
	EU (n)	Slovenija (n)
Zaposleni	15751	429
Uporabniki interneta tudi na delovnem mestu	6030	148
Delež zaposlenih, ki uporabljajo internet tudi na delovnem mestu	38%	34%

V Sloveniji v splošnem 34% zaposlenih uporablja tudi na delovnem mestu internet, medtem ko je v EU ta delež le nekoliko višji in znaša 38%, kar kaže na rahlo zaostajanje Slovenije za povprečjem EU na področju deleža zaposlenih, ki uporabljajo tudi na delovnem mestu internet.

3.1.3. Uporaba interneta v šoli

Spomnimo se vprašanj iz EU raziskave in slovenske raziskave:

- Iz vprašalnika Flash Eurobarometer 125 je razvidno, da gre za vprašanje, ki se nanaša na uporabo interneta v šoli, na kolidžu, na univerzi^[13].
- Iz Eurostat-oveg vprašalnika (junij, RIS 2002) pa je razvidno, da gre za vprašanje iz Eurostat-ove raziskave evropskega statističnega urada^[14], ki se prevedeno glasi: „Kako pogosto ste v zadnjih treh mesecih v povprečju uporabljali internet v šoli ali kjer se izobražujete?“ Kategorije možnih odgovorov: „dnevno, tedensko, mesečno, manj kot enkrat mesečno, na tej lokaciji nisem uporabljal(a)“.

Slika 6: Delež uporabnikov interneta, ki uporabljajo internet tudi v šoli – primerjava SLO – EU(junij, 2002)

^[13] Flash Eurobarometer: „The following questions refer to your personal use of the internet. Do you personally use the internet at school, college, university?“

^[14] Eurostat: „How often (at least once a day, at least once a week but not every day, at least once a month but not every week, less than once a month) did you access the internet at place of education in the last 3 months?“

Na področju deleža uporabe interneta v šoli se Slovenija nahaja rahlo nad povprečjem EU (23%: 21%), kar pomeni, da v Sloveniji 23% vseh uporabnikov interneta uporablja internet tudi v šoli. Seveda pa je delež za Slovenijo nekoliko precenjen, in sicer zaradi oseb starih 12-14 let. Enak delež kot Slovenija dosejata državi Velika Britanija in Francija, medtem ko imajo največji delež Španija, Grčija in Portugalska. Seveda pa ti deleži izražajo samo strukturo uporabnikov interneta.

Tabela 12: Delež uporabnikov interneta, ki uporabljajo internet tudi v šoli – primerjava SLO – EU(junij, 2002)

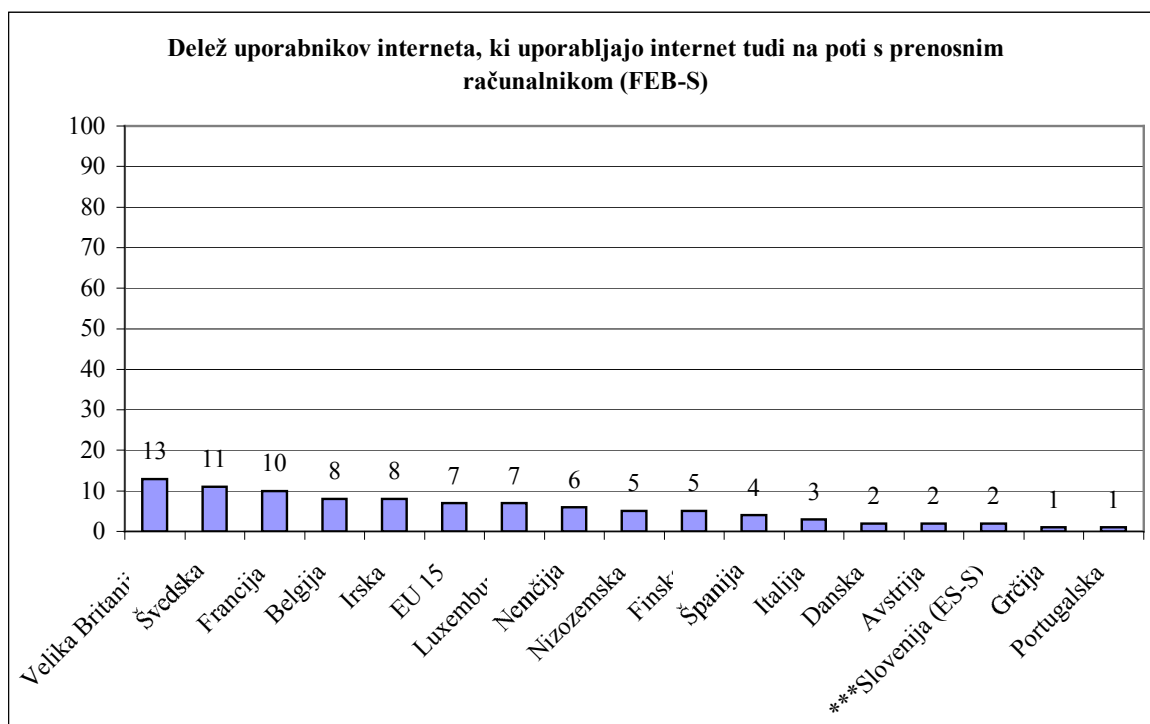
	<i>v šoli (%)</i>
EU 15	21
Belgija	24
Danska	17
Nemčija	19
Grčija	27
Španija	28
Francija	23
Irska	26
Italija	15
Luxemburg	15
Nizozemska	18
Avstrija	12
Portugalska	27
Finska	21
Švedska	19
Velika Britanija	23
Slovenija (ES-S)	23

Če izločimo osebe stare 12-14 let se izkaže, da je delež za 2% manjši, kar pomeni, da v Sloveniji 21% uporabnikov interneta, starih 15 let in več, uporablja internet tudi v šoli.

3.1.4. Uporaba interneta na poti s prenosnim računalnikom

Spomnimo se še enkrat:

- Iz vprašalnika Flash Eurobarometer 125 je razvidno, da gre za vprašanje, ki se nanaša na uporabo interneta na poti s prenosnim računalnikom^[15].
- Iz Eurostatovega vprašalnika (junij, RIS 2002) pa je razvidno, da gre za vprašanje, ki se glasi: „Kako pogosto ste v zadnjih treh mesecih v povprečju uporabljali internet na poti s prenosnim računalnikom?“ Kategorije možnih odgovorov: „dnevno, tedensko, mesečno, manj kot enkrat mesečno, na tej lokaciji nisem uporabljal(a)“^[16].

Slika 7: Delež uporabnikov interneta, ki uporabljajo internet tudi na poti s prenosnim računalnikom – primerjava SLO – EU (junij, 2002)

^[15] Flash Eurobarometer: „The following questions refer to your personal use of the internet. Do you personally use the internet on the move from laptop?“

^[16] Eurostat: „How often (at least once a day, at least once a week but not every day, at least once a month but not every week, less than once a month) did you access the internet on the move from laptop in the last 3 months?“

Tabela 13: Delež uporabnikov interneta, ki uporabljajo internet tudi na poti s prenosnim računalnikom – primerjava SLO – EU (junij, 2002)

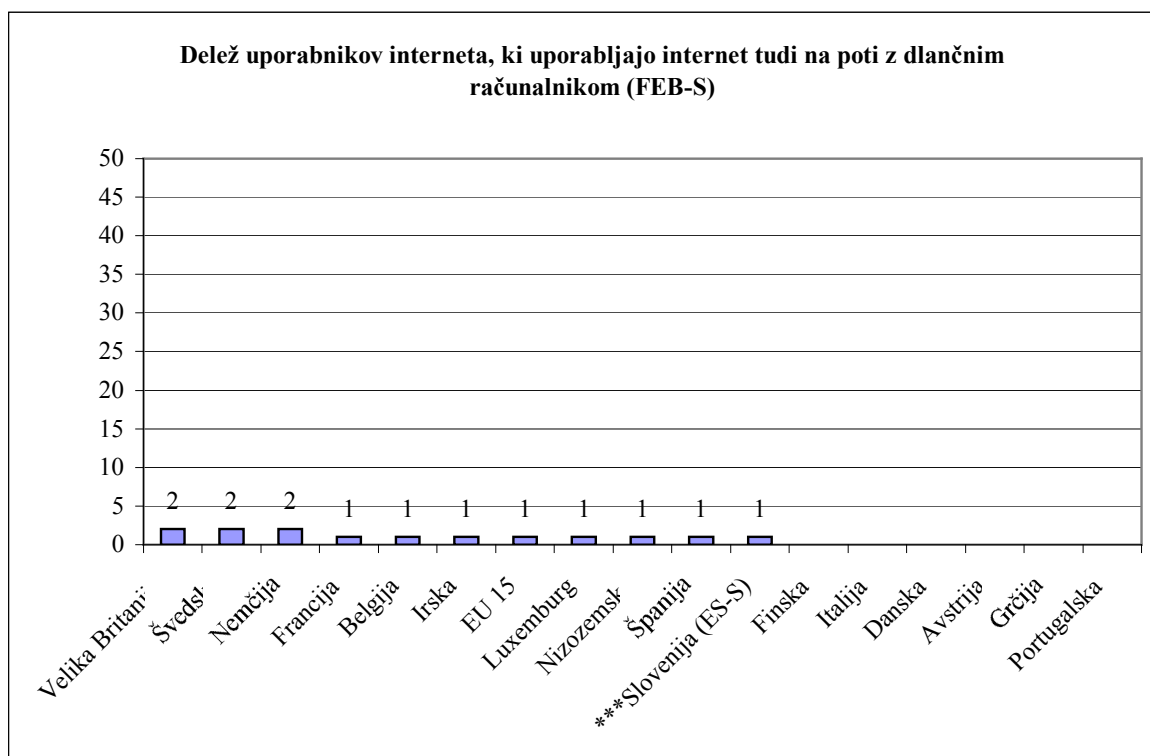
	<i>na poti s prenosnim računalnikom (%)</i>
EU 15	7
Belgija	8
Danska	2
Nemčija	6
Grčija	1
Španija	4
Francija	10
Irska	8
Italija	3
Luxemburg	7
Nizozemska	5
Avstrija	2
Portugalska	1
Finska	5
Švedska	11
Velika Britanija	13
Slovenija (ES-S)	2

Na področju deleža uporabe interneta na poti s prenosnim računalnikom se Slovenija nahaja pod povprečjem EU (2%: 7%), kar pomeni, da v Sloveniji 2% vseh uporabnikov interneta uporablja internet na poti s prenosnim računalnikom. Enak delež dosežata državi Grčija in Portugalska, medtem ko imajo največji delež Velika Britanija, Švedska in Francija.

3.1.5. Uporaba interneta na poti z dlančnim računalnikom

Spomnimo se še enkrat:

- Iz vprašalnika Flash Eurobarometer 125 je razvidno, da gre za vprašanje, ki se nanaša na uporabo interneta na poti z dlančnim računalnikom^[17].
- Iz Eurostatovega vprašalnika (junij, RIS 2002) pa je razvidno, da gre za vprašanje, ki se glasi: „Kako pogosto ste v zadnjih treh mesecih v povprečju uporabljali internet na poti z dlančnim računalnikom?” Kategorije možnih odgovorov: „dnevno, tedensko, mesečno, manj kot enkrat mesečno, na tej lokaciji nisem uporabljal(a)“^[18].

Slika 8: Delež uporabnikov interneta, ki uporabljajo internet tudi na poti z dlančnim računalnikom – primerjava SLO – EU (junij, 2002)

^[17] Flash Eurobarometer: „The following questions refer to your personal use of the internet. Do you personally use the internet on the move handheld/pocket?”

^[18] Eurostat: „How often (at least once a day, at least once a week but not every day, at least once a month but not every week, less than once a month) did you access the internet on the move handheld/pocket in the last 3 months?”

Tabela 14: Delež uporabnikov interneta, ki uporabljajo internet tudi na poti z dlančnim računalnikom – primerjava SLO – EU (junij, 2002)

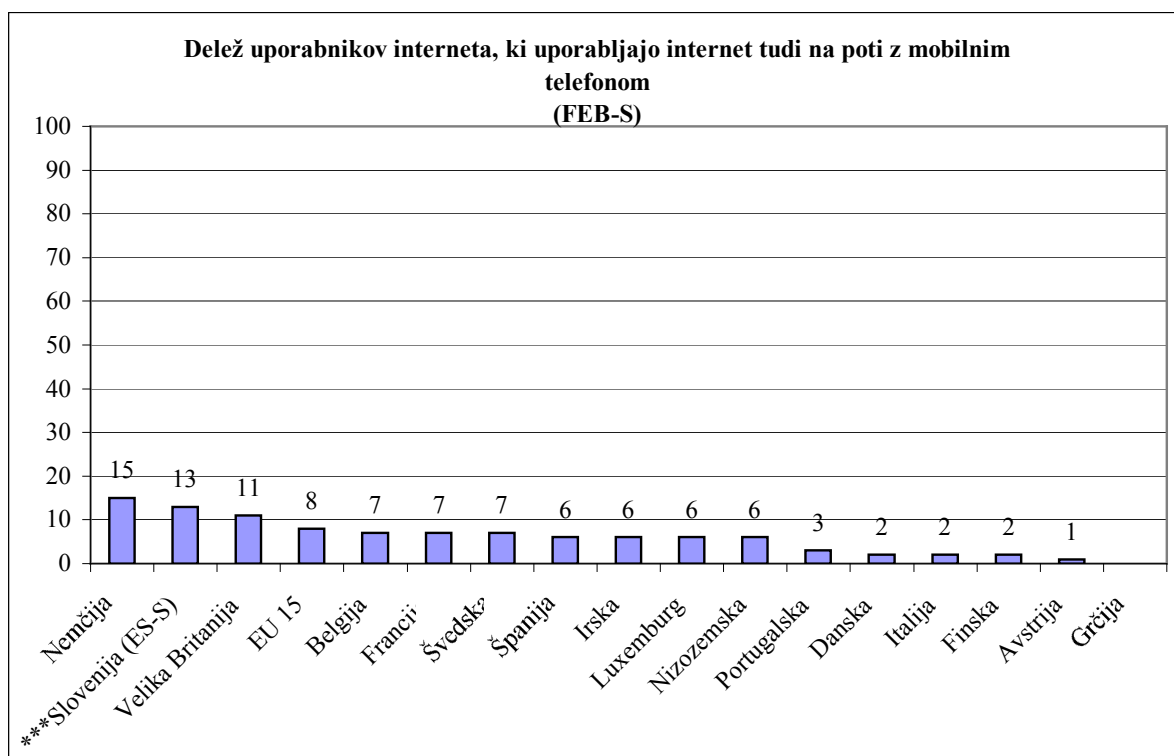
	<i>na poti z dlančnim računalnikom (%)</i>
EU 15	1
Belgija	1
Danska	0
Nemčija	2
Grčija	0
Španija	1
Francija	1
Irska	1
Italija	0
Luxemburg	1
Nizozemska	1
Avstrija	0
Portugalska	0
Finska	0
Švedska	2
Velika Britanija	2
Slovenija (ES-S)	1

Na področju uporabe interneta na poti z dlančnim računalnikom pa se izkaže, da Slovenija bistveno ne zaostaja za državami članicami EU in dosega enak delež kot je povprečje EU (1%: 1%), kar pomeni, da v Sloveniji 1% vseh uporabnikov interneta uporablja internet na poti z dlančnim računalnikom. Očitno gre za majhen pojav, za nekaj tisoč oseb, kljub temu pa se nakazuje, da Slovenija ne zaostaja za EU.

3.1.6. Uporaba interneta na poti z mobilnim telefonom

Spomnimo se še enkrat:

- Iz vprašalnika Flash Eurobarometer 125 je razvidno, da gre za vprašanje, ki se nanaša na uporabo interneta na poti z mobilnim telefonom^[19].
- Iz Eurostatovega vprašalnika (junij, RIS 2002) pa je razvidno, da gre za vprašanje, ki se glasi: „Kako pogosto ste v zadnjih treh mesecih v povprečju uporabljali internet na poti z mobilnim telefonom?“ Kategorije možnih odgovorov: „dnevno, tedensko, mesečno, manj kot enkrat mesečno, na tej lokaciji nisem uporabljal(a)“^[20].

Slika 9: Delež uporabnikov interneta, ki uporabljajo internet tudi z WAP mobilnim telefonom na poti – primerjava SLO – EU (junij, 2002)

^[19] Flash Eurobarometer: „The following questions refer to your personal use of the internet. Do you personally use the internet on the move mobile phone?“

^[20] Eurostat: „How often (at least once a day, at least once a week but not every day, at least once a month but not every week, less than once a month) did you access the internet on the move mobile phone in the last 3 months?“

Tabela 15: Delež uporabnikov interneta, ki uporabljajo internet tudi z mobilnim telefonom na poti – primerjava SLO – EU (junij, 2002)

	<i>na poti z WAP mobilnim telefonom (%)</i>
EU 15	8
Belgija	7
Danska	2
Nemčija	15
Grčija	0
Španija	6
Francija	7
Irska	6
Italija	2
Luxemburg	6
Nizozemska	6
Avstrija	1
Portugalska	3
Finska	2
Švedska	7
Velika Britanija	11
Slovenija (ES-S)	13

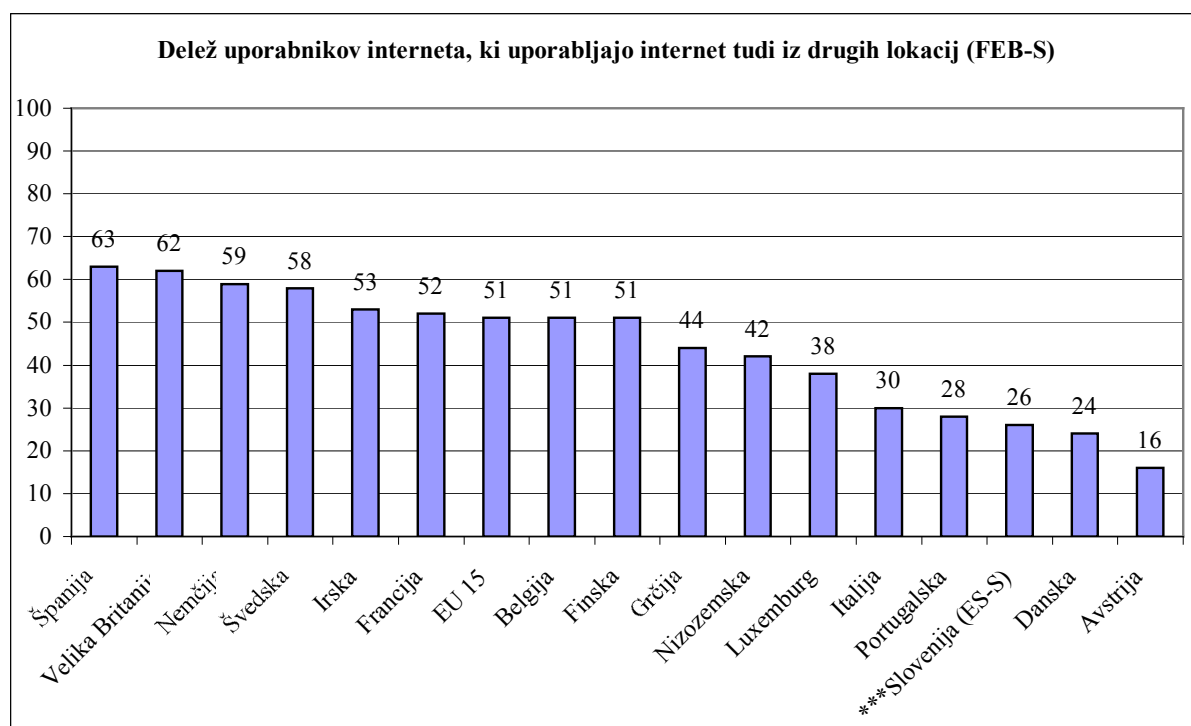
Na področju deleža uporabe interneta z mobilnim telefonom na poti se Slovenija nahaja nad povprečjem EU (13%: 8%), kar pomeni, da v Sloveniji 13% vseh uporabnikov interneta uporablja internet na poti z mobilnim telefonom. Seveda pa je ta delež za Slovenijo nekoliko precenjen, vendar le za 1%, saj so vključeni tudi mladostniki od 12 do 14 let stari. Večji delež kot Slovenija dosega le Nemčija.

Opozoriti je treba na razliko v deležu uporabe interneta z mobilnim telefonom med posameznimi uporabniki interneta in gospodinjstvi z dostopom do interneta (poglavje 3.3.). Zgornji delež se namreč nanaša na posamezne uporabnike interneta in je precej višji (13%) kot delež gospodinjstev z dostopom do interneta (2%), ki dostopajo do interneta z mobilnim telefonom.

3.1.7. Uporaba interneta iz drugih lokacij

Spomnimo se še enkrat:

- Iz vprašalnika Flash Eurobarometer 125 je razvidno, da gre za vprašanje, ki se nanaša na uporabo interneta iz javno dostopnih točk, cybercafejev, od prijateljev, sorodnikov, od drugod^[21]. Vse kategorije smo združili in dobili delež uporabnikov interneta, ki uporabljajo internet iz drugih lokacij.
- Iz Eurostatovega vprašalnika (junij, RIS 2002) pa je razvidno, da gre za vprašanje iz Eurostatove raziskave evropskega statističnega urada^[22], ki se prevedeno glasi: „Kako pogosto ste v zadnjih treh mesecih v povprečju uporabljali internet iz drugih lokacij (kot so knjižnice, cybercafeji, od prijateljev in podobno)?” Kategorije možnih odgovorov: „dnevno, tedensko, mesečno, manj kot enkrat mesečno, na tej lokaciji nisem uporabljal(a)“.

Slika 10: Delež uporabnikov interneta, ki uporabljajo internet tudi iz drugih lokacij – primerjava SLO – EU (junij, 2002)

^[21] Flash Eurobarometer: „The following questions refer to your personal use of the internet. Do you personally use the internet from a public access point (library, City hall, etc.), in a cybercafé, at a friend’s, an acquaintance’s, a relative’s place, elsewhere?”

^[22] Eurostat: „How often (at least once a day, at least once a week but not every day, at least once a month but not every week, less than once a month) did you access the internet at other places in the last 3 months? At which of these other places did you access the internet in the last 3 months: Public Library, Postal Office, Public Office, Town hall, community center, Internet Café, Neighbour, friend or relatives house.”

Tabela 16: Delež uporabnikov interneta, ki uporabljajo internet tudi iz drugih lokacij – primerjava SLO – EU (junij, 2002)

RIS (Eurostat)	<i>iz drugih lokacij (kot so knjižnice, cybercafeji, od prijateljev in podobno)</i> (%)
Flash Eurobarometer	<i>javno dostopne točke, cybercafeji, od prijateljev, sosedov, od drugod</i> (%)
EU 15	51
Belgija	51
Danska	24
Nemčija	59
Grčija	44
Španija	63
Francija	52
Irska	53
Italija	30
Luxemburg	38
Nizozemska	42
Avstrija	16
Portugalska	28
Finska	51
Švedska	58
Velika Britanija	62
Slovenija (ES-S)	26

Na področju deleža uporabe interneta iz drugih lokacij se Slovenija nahaja pod povprečjem EU (26%: 51%), kar pomeni, da v Sloveniji 26% vseh uporabnikov interneta uporablja internet iz drugih lokacij. Manjši delež dosegata samo še Danska in Avstrija. Podrobnejša primerjava med Slovenijo in EU pa tokrat ni mogoča.

3.2. Pogostost uporabe interneta

Kot smo že omenili, smo tiste, ki so v standardnem RIS-ovem delu na vprašanje, ki se nanaša na enostavno (splošno) definicijo uporabnika interneta: “Ali uporabljate internet ... pri tem mislimo elektronsko pošto, www, ftp, WAP ali katerokoli drugo internet storitev?” odgovorili pritrdilno, podrobneje vprašali o pogostosti uporabe interneta^[23]. Vidimo, da velika večina (96%) uporabnikov interneta uporablja internet vsaj nekajkrat mesečno, medtem ko v Eurostat-ovem delu vprašanj, kjer gre za lokacijsko (tromesečno) definicijo uporabnika interneta ta delež znaša 98%. Za EU pa se izkaže, da 92% uporabnikov interneta uporablja internet vsaj nekajkrat mesečno^[24].

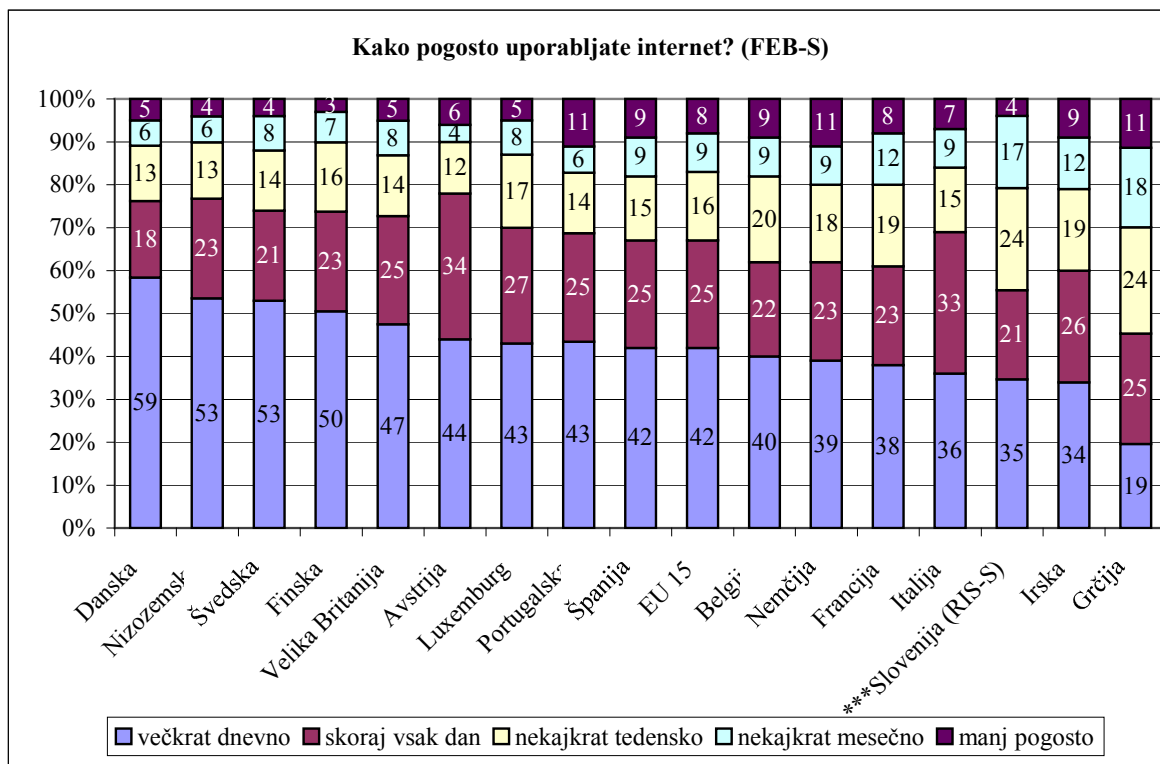
Razlike v deležih med Slovenijo in EU so bodisi posledica tega, da v Sloveniji redkih uporabnikov interneta ni, ali pa so posledica tega, da je FEB vprašalnik za EU nekoliko drugačen.

Tabela 17: Pogostost uporabe interneta med uporabniki interneta – primerjava SLO – EU (junij, 2002)

	<i>Kako pogosto uporabljate internet?</i>				
	<i>večkrat dnevno (%)</i>	<i>skoraj vsak dan (%)</i>	<i>nekajkrat tedensko (%)</i>	<i>nekajkrat mesečno (%)</i>	<i>manj pogosto (%)</i>
EU 15	42	25	16	9	8
Belgija	40	22	20	9	9
Danska	59	18	13	6	5
Nemčija	39	23	18	9	11
Grčija	19	25	24	18	11
Španija	42	25	15	9	9
Francija	38	23	19	12	8
Irska	34	26	19	12	9
Italija	36	33	15	9	7
Luxemburg	43	27	17	8	5
Nizozemska	53	23	13	6	4
Avstrija	44	34	12	4	6
Portugalska	43	25	14	6	11
Finska	50	23	16	7	3
Švedska	53	21	14	8	4
Velika Britanija	47	25	14	8	5
Slovenija (RIS-S)	35	21	24	17	4
Slovenija (ES-S)	-	-	-	-	2

^[23] RIS: “Kako pogosto uporabljate internet?” Kategorije možnih odgovorov: “večkrat dnevno, skoraj vsak dan, nekajkrat tedensko, nekajkrat mesečno, manj pogosto”. Možen je en sam odgovor.

^[24] Flash Eurobarometer: “How often do you usually use the internet?” Kategorije možnih odgovorov: “every day or nearly, several times a week, approximately once a week, approximately once a month, less often”. Možen je en sam odgovor.

Slika 11: Pogostost uporabe interneta med uporabniki interneta – primerjava SLO – EU (junij, 2002)

V Sloveniji 35% uporabnikov interneta uporablja internet večkrat dnevno, kar je pod povprečjem EU, saj razmerje znaša 35%: 42%. Podoben delež kot Slovenija imata državi Irska in Italija, medtem ko imajo največji delež uporabnikov, ki uporabljajo internet večkrat dnevno Danska, Nizozemska, Švedska in Finska.

Zelo podobno razmerje med Slovenijo in EU je glede uporabe interneta skoraj vsak dan, saj gre za razmerje Slovenija: EU (21%: 25%). Tako tudi na tem področju Slovenija rahlo zaostaja za EU, hkrati pa dosega enak delež kot Švedska.

Slovenija je glede tedenske uporabe interneta nad povprečjem EU, saj razmerje znaša 24%: 16%, hkrati pa tudi v primerjavi z drugimi evropskimi državami, dosega zelo visok delež.

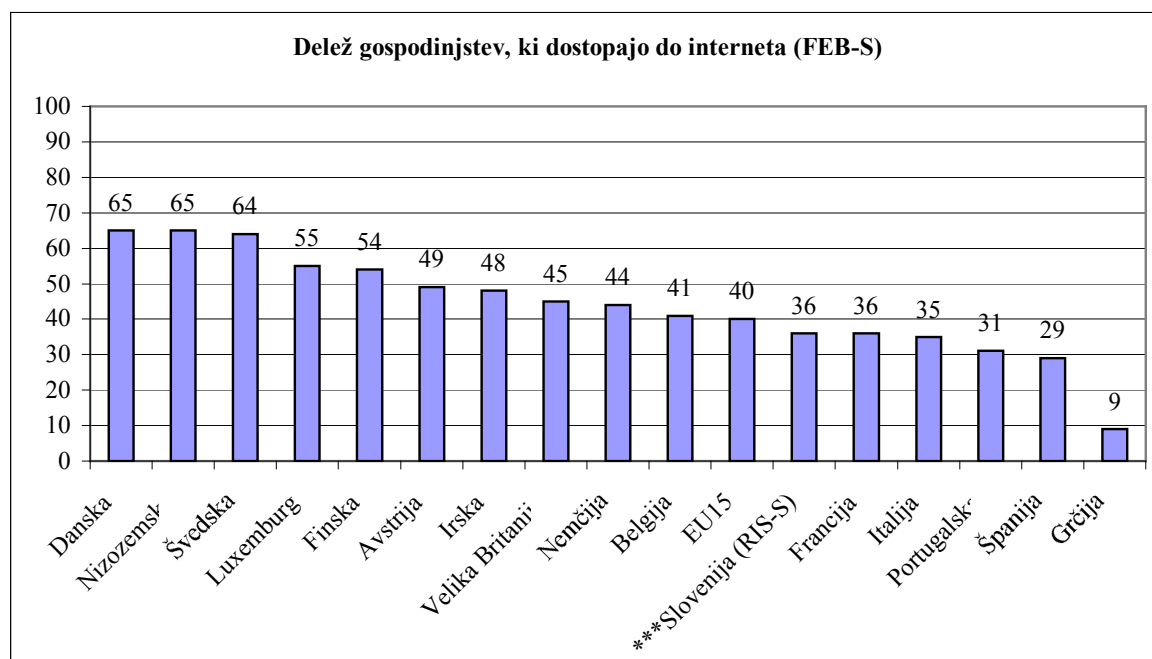
Glede mesečne uporabe interneta razmerje Slovenija:EU znaša 17%: 9%, kar pomeni, da je povprečje za Slovenijo dvakrat večje od povprečja EU. Enak delež ima tudi Grčija, medtem ko imajo vse ostale evropske države dosegajo nižje deleže.

3.3. Gospodinjstva z dostopom do interneta

Po junijskih podatkih ankete RIS (standardni RIS) ima 36% gospodinjstev dostop do interneta. Iz vprašalnika EU^[25] (*Flash Eurobarometer 125*, junij 2002 – kjer za EU navajajo odstotek 40%) je implicitno razvidno, da gre za enako vprašanje, in sicer: “*Ali ima vaše gospodinjstvo dostop do interneta?*” Razmerje Slovenija: EU (36%: 40%) za junij 2002 nakazuje, da je zaostanek pri gospodinjstvih, ki dostopajo do interneta, bistveno nižji od zaostanka pri sami uporabi interneta. Gre za specifičnost Slovenije, ki izvira iz dejstva, da imajo slovenska gospodinjstva tradicionalno veliko osebnih računalnikov.

Zelo podobno vprašanje pa je bilo zastavljeno tudi anketirancem, ki so odgovarjali na Eurostatov sklop vprašanj, in sicer: “*Ali ima katerikoli član v vašem gospodinjstvu dostop do interneta od doma ne glede na to ali ga uporablja?*”^[26] Izkaže se, da ima 37% članov gospodinjstva dostop do interneta od doma, ne glede na to ali ga uporabljajo.

Primerjava med Slovenijo in EU je mogoča s standardnim RIS-om, saj gre za popolnoma identično vprašanje med obema vprašalnikoma.

Slika 12: Delež gospodinjstev, ki dostopajo do interneta – primerjava SLO – EU (junij, 2002)

[25] Flash Eurobarometer: “*Does your household have access to the internet?*”

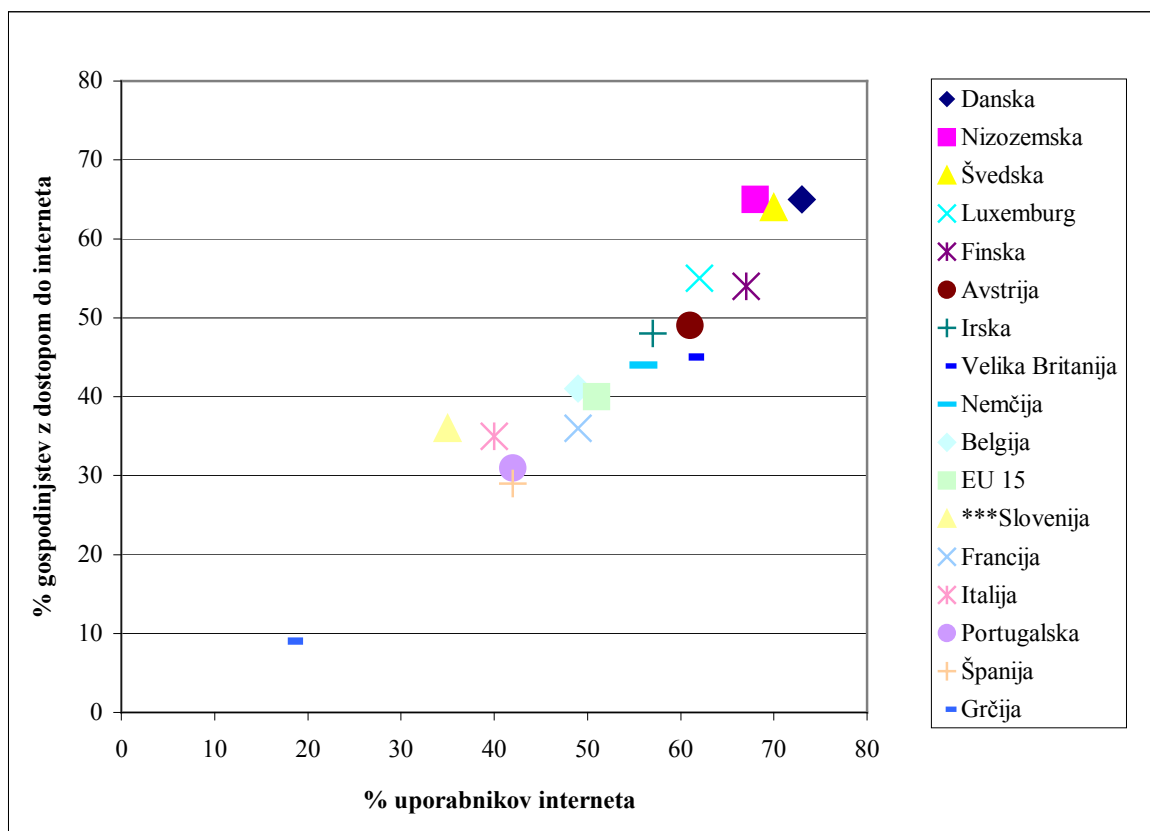
[26] Eurostat: “*Does any member of this household have access to the world wide web (internet) at home (regardless of whether it is used)?*”

Tabela 18: Delež gospodinjstev, ki dostopajo do interneta – primerjava SLO – EU (junij, 2002)

	<i>da (%)</i>
Danska	65
Nizozemska	65
Švedska	64
Luxemburg	55
Finska	54
Avstrija	49
Irska	48
Velika Britanija	45
Nemčija	44
Belgija	41
EU 15	40
Slovenija (RIS-S)	36
Francija	36
Italija	35
Portugalska	31
Španija	29
Grčija	9

V Sloveniji ima 36% gospodinjstev dostop do interneta. Isti delež dosega Francija, zelo podoben delež ima Italija, medtem ko imajo Danska, Nizozemska in Švedska največji delež gospodinjstev z dostopom do interneta. Povsem na dnu je Grčija, saj ima le 9% gospodinjstev dostop do interneta.

Slika 13 prikazuje deleže uporabnikov interneta ter deleže gospodinjstev z dostopom do interneta v posameznih državah članicah EU. Močno nad povprečjem EU se nahajajo skandinavske države (Danska, Nizozemska, Švedska), ki imajo največji delež uporabnikov interneta ter hkrati tudi največji delež gospodinjstev z dostopom do interneta. Medtem pa se močno pod povprečjem EU nahaja Grčija, ki ima najmanjši delež uporabnikov interneta ter hkrati tudi najmanjši delež gospodinjstev z dostopom do interneta. Slovenija glede deleža gospodinjstev z dostopom do interneta bistveno ne zaostaja za povprečjem EU (37%: 40%), medtem ko glede deleža uporabnikov interneta zaostaja za EU (34%: 51%).

Slika 13: Delež uporabnikov interneta in delež gospodinjstev z dostopom do interneta – primerjava SLO – EU (junij, 2002)

Izkaže se, da skoraj nobena država ne izstopa od linearnosti tako močno kot Slovenija (kvečjem Italija in Nizozemska), kar pomeni, da gre za popolnoma enak delež uporabnikov interneta in delež gospodinjstev, ki dostopajo do interneta.

Tabela 19: Delež uporabnikov interneta in delež gospodinjstev z dostopom do interneta – primerjava SLO – EU (junij, 2002)

	delež uporabnikov interneta	delež gospodinjstev z dostopom do interneta
Danska	73	65
Nizozemska	68	65
Švedska	70	64
Luxemburg	62	55
Finska	67	54
Avstrija	61	49
Irska	57	48
Velika Britanija	61	45
Nemčija	56	44
Belgija	49	41
EU 15	51	40
Slovenija	35	36
Francija	49	36
Italija	40	35
Portugalska	42	31
Španija	42	29
Grčija	18	9

3.4. Naprava, s katero gospodinjstvo dostopa do interneta

Iz vprašalnika EU (*Flash Eurobarometer 125*, junij 2002) je razvidno, da gre za vprašanje: “S katero napravo vaše gospodinjstvo dostopa do interneta: namizni računalnik, prenosni računalnik, digitalna TV, konzola za igranje iger, dlančni računalnik, mobilni telefon (WAP, GPRS), druga naprava?”^[27]. Za vsako napravo so anketiranci (tisti, katerih gospodinjstvo ima dostop do interneta) odgovarjali posebej, in sicer z »da« ali »ne«.

Iz Eurostatovega vprašalnika (junij, RIS 2002) pa je razvidno, da gre za vprašanje: »S katero napravo člani gospodinjstva dostopajo do interneta?«^[28]. Na to vprašanje so odgovarjali tisti, katerih gospodinjstvo ima dostop do interneta oziroma tisti, katerih katerikoli član v gospodinjstvu ima dostop do interneta od doma. Anketar je odgovore navedel, možnih pa je bilo več odgovorov. Vprašani so za vsako napravo navedli, ali njihovo gospodinjstvo dostopa do interneta ali ne. Tako je vprašanje za EU in Slovenijo praktično isto.

Tabela 20: Naprava, s katero gospodinjstvo dostopa do interneta – primerjava SLO – EU (junij, 2002)

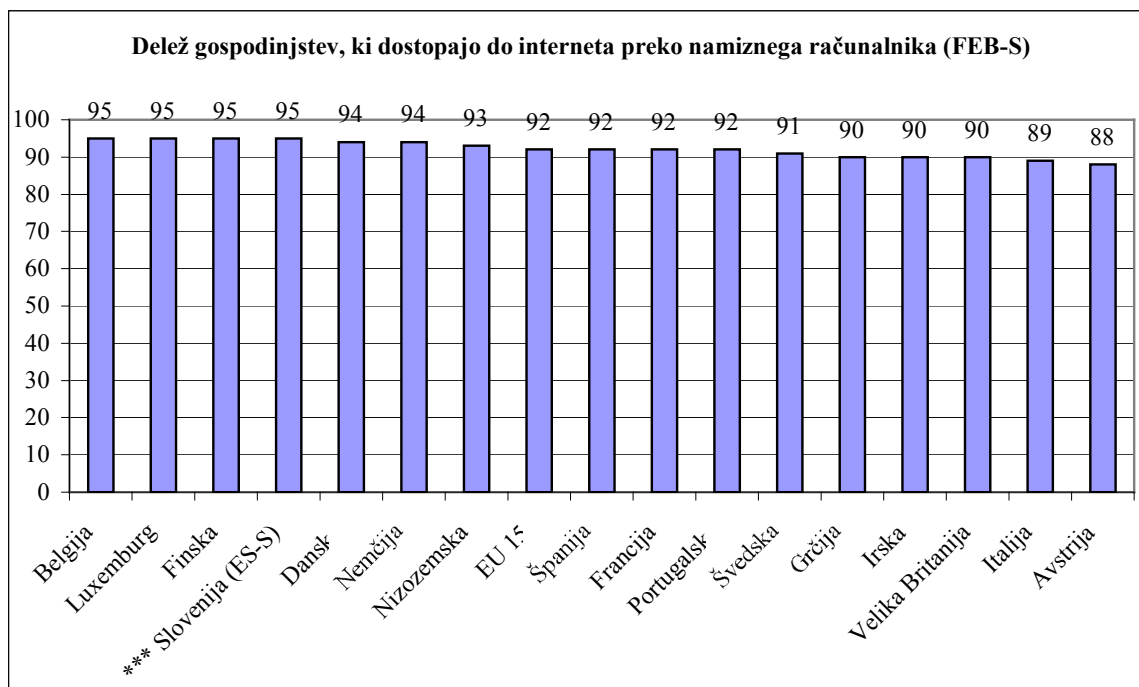
	<i>namizni računalnik (%)</i>	<i>prenosni računalnik (%)</i>	<i>digitalna televizija (%)</i>	<i>konzola za igranje iger (%)</i>	<i>dlančni računalnik (%)</i>	<i>mobilni telefon (WAP, GPRS) (%)</i>	<i>druga naprava (%)</i>
EU 15	92	14	2	2	1	4	0
Belgija	95	14	3	7	3	10	0
Danska	94	16	0	1	0	2	0
Nemčija	94	12	2	5	2	11	0
Grčija	90	10	1	1	0	0	0
Španija	92	10	2	1	0	1	0
Francija	92	13	0	1	0	2	0
Irska	90	14	1	0	0	1	0
Italija	89	17	1	0	0	2	0
Luxemburg	95	16	1	5	3	7	0
Nizozemska	93	12	1	0	1	1	0
Avstrija	88	16	1	0	0	1	0
Portugalska	92	9	0	0	0	1	0
Finska	95	11	0	0	0	1	0
Švedska	91	16	3	2	1	6	1
Velika Britanija	90	16	4	1	0	2	1
Slovenija (ES-S)	95	4	<1	<1	1	2	3

^[27] Flash Eurobarometer. »Through what kind of terminal does your home connect to the internet: a desktop computer, a laptop computer, a TV set-top box (digital TV), a video game console, a mobile telephone (WAP, GPRS), a handheld / pocket computer, other?«

^[28] Eurostat: «On which device is the internet accessed at home: desktop computer, portable computer, handheld computer, TV set (digital TV or set top box), mobile phone alone (WAP, GPRS), games console, other means?«

3.4.1. Namizni računalnik

Razmerje Slovenija:EU (95%: 92%) za junij 2002 nakazuje, da v Sloveniji zelo velik delež gospodinjstev dostopa do interneta preko namiznega računalnika. Tudi vse ostale evropske države dosegajo zelo visoke deleže.

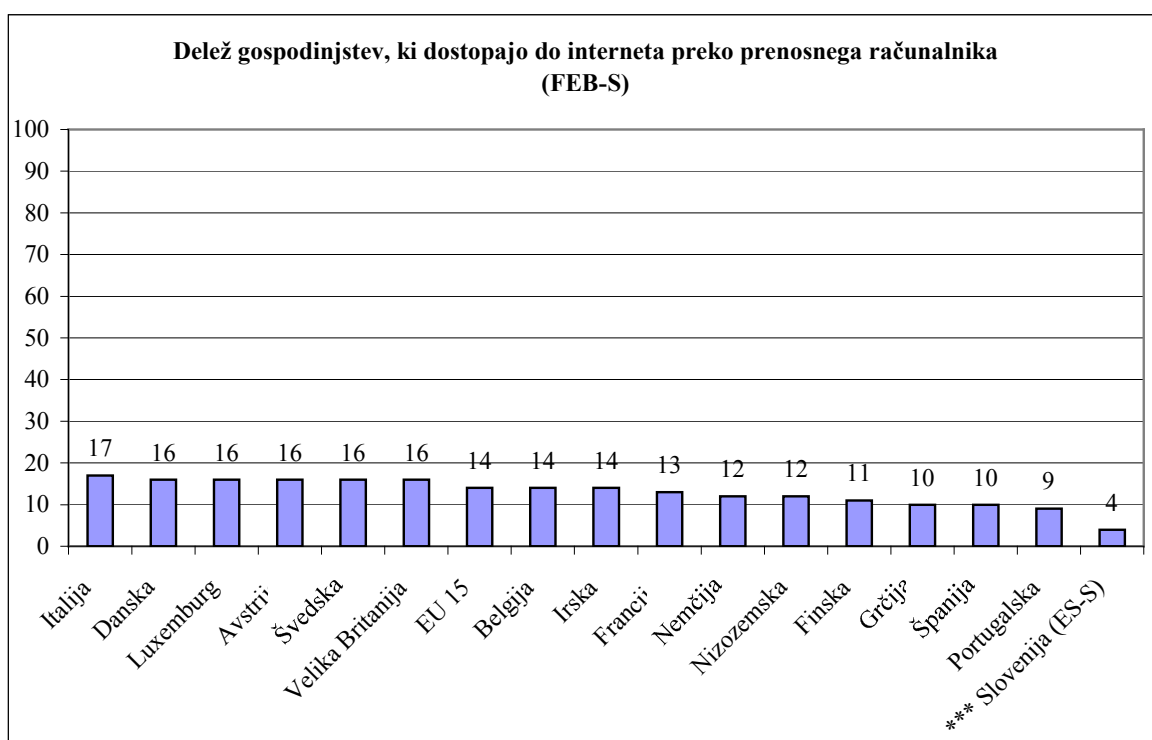
Slika 14: Delež gospodinjstev, ki dostopajo do interneta preko namiznega računalnika – primerjava SLO – EU (junij, 2002)

Flash Eurobarometer: »Through what kind of terminal does your home connect to the internet: a desktop computer?«

Eurostat : «On which device is the internet accessed at home: desktop computer?«

3.4.2. Prenosni računalnik

Slovenija pa nekoliko zaostaja za EU glede dostopa preko ostalih možnih naprav, posebej preko prenosnega računalnika – Slovenija:EU (4%: 14%). Tako se za EU in tudi za Slovenijo izkaže, da je še vedno prevladujoča naprava, s katero gospodinjstva dostopajo do interneta, namizni računalnik, medtem ko je prenosni računalnik še dokaj nerazširjen.

Slika 15: Delež gospodinjstev, ki dostopajo do interneta preko prenosnega računalnika – primerjava SLO – EU (junij, 2002)

Flash Eurobarometer: »Through what kind of terminal does your home connect to the internet: a laptop computer?«
Eurostat : «On which device is the internet accessed at home: portable computer?«

3.4.3. Ostale naprave

Tudi vse ostale naprave, s katerimi se da dostopati do interneta – digitalna televizija, konzola za igranje iger, dlančni računalnik, mobilni telefon (WAP, GPRS) ter druge naprave – so v vseh državah še razmeroma redke.

a) Digitalna televizija

Slovenija zaostaja za EU glede dostopa preko digitalne televizije, saj razmerje SLO: EU znaša (<1%: 2%).

b) Konzola za igranje iger

Slovenija zaostaja za EU glede dostopa preko konzole za igranje iger, saj razmerje SLO: EU – enako kot pri digitalni televiziji – znaša (<1%: 2%).

c) Mobilni telefon (WAP, GPRS)

Slovenija zaostaja za EU glede dostopa gospodinjstev do interneta preko mobilnega telefona, saj razmerje SLO: EU znaša (2%: 4%). Vendar pa, kot smo že omenili, je treba opozoriti na razliko v deležu uporabe interneta z mobilnim telefonom med posameznimi uporabniki interneta in gospodinjstvi z dostopom do interneta. Zgornji delež se namreč nanaša na gospodinjstva z dostopom do interneta in je precej nižji (2%) kot delež uporabnikov interneta (13%), ki sicer dostopajo do interneta z mobilnim telefonom na poti (»on the move«).

d) Dlančni računalnik

Slovenija glede dostopa preko dlančnega računalnika dosega enak delež kot je povprečje EU, saj razmerje SLO: EU znaša (1%: 1%). Tako je delež gospodinjstev v Sloveniji, ki dostopajo do interneta primerljiv z deležem uporabnikov interneta, ki uporabljajo internet tudi na poti z dlančnim računalnikom (glej tabelo 14).

Flash Eurobarometer: *»Through what kind of terminal does your home connect to the internet: a TV set-top box (digital TV), a video game console, a mobile telephone (WAP, GPRS), a handheld / pocket computer?«*
Eurostat: *«On which device is the internet accessed at home: handheld computer, TV set (digital TV or set top box), mobile phone alone (WAP,GPRS), games console?«*

3.5. Način dostopa do interneta od doma

Iz vprašalnika EU (*Flash Eurobarometer 125*, junij 2002) je implicitno razvidno, da gre za vprašanje, na katerega je bilo možnih več odgovorov, in sicer: “*Na kakšen način v vašem gospodinjstvu dostopate do interneta: z navadnim modemom, preko ISDN modema, ADSL, kabelski dostop, mobilna povezava ter drugo?*”^[29] Vprašani so za vsakega od možnih načinov odgovarjali z “*da*” ali “*ne*”.

V Eurostat-ovem vprašalniku za Slovenijo pa je razvidno, da gre za povsem identično vprašanje kot v Flash Eurobarometru, le da sta dodana še dva druga načina, s katerima se da dostopati do interneta od doma, in sicer gre za brezžično radijsko povezavo in satelitsko povezavo^[30]. Kljub temu se izkaže, da se omenjena dva načina v Sloveniji ne pojavljata. Vprašani so za vsakega od možnih načinov odgovarjali z “*da*” ali “*ne*”.

V standardnem RIS se je pojavilo nekoliko drugače postavljeno vprašanje, in sicer: »*Na kakšne načine vse dostopate do interneta od doma?*« Možni odgovori so bili: navadni modem, ISDN modem, ADSL, kabelski dostop, mobilna povezava, najeta linija ter drugo, nista pa bila navedena brezžična radijska povezava in satelitska povezava. Vprašani so za vsakega od možnih načinov odgovarjali z “*da*” ali “*ne*”.

Kljub temu, da gre za primerjavo med Slovenijo in EU na podlagi Flash Eurobarometra in Eurostata, bomo v primerjave vključili (zgolj ilustrativno) tudi standardni RIS, pri katerem gre za mesečne uporabnike interneta.

^[29] Flash Eurobarometer: “*What kind of internet access is your home fitted with: a standard telephone line, an ISDN line, an ADSL connection, a special modem using the television cable, a mobile connection / wireless connection, other?*”

^[30] Eurostatov vprašalnik za Slovenijo je bil glede načinov dostopa do interneta od doma prilagojen, saj se v originalnem (angleškem) Eurostat-ovem vprašalniku to vprašanje ni pojavilo.

Tabela 21: Način dostopa do interneta od doma – primerjava SLO – EU (junij, 2002)

	<i>z navadnim modemom (%)</i>	<i>preko ISDN modema (%)</i>	<i>ADSL (%)</i>	<i>kabelski dostop (%)</i>	<i>mobilna povezava (%)</i>	<i>drugo (%)</i>
EU 15	72	16	10	7	4	1
Belgija	60	6	26	15	3	0
Danska	52	19	15	9	0	2
Nemčija	58	45	17	9	14	1
Grčija	71	18	1	2	1	0
Španija	72	3	14	4	1	0
Francija	83	1	11	3	1	1
Irska	91	6	0	1	0	0
Italija	84	9	6	0	0	1
Luxemburg	48	48	4	2	0	0
Nizozemska	53	18	7	22	1	0
Avstrija	51	17	9	19	0	0
Portugalska	74	6	1	12	1	0
Finska	66	12	8	7	1	1
Švedska	69	6	16	4	1	0
Velika Britanija	89	3	2	4	1	1
Slovenija (ES-S) *	71	17	2	7	2	0
Slovenija (RIS-S) **	60	21	7	8	0	2

Opomba:

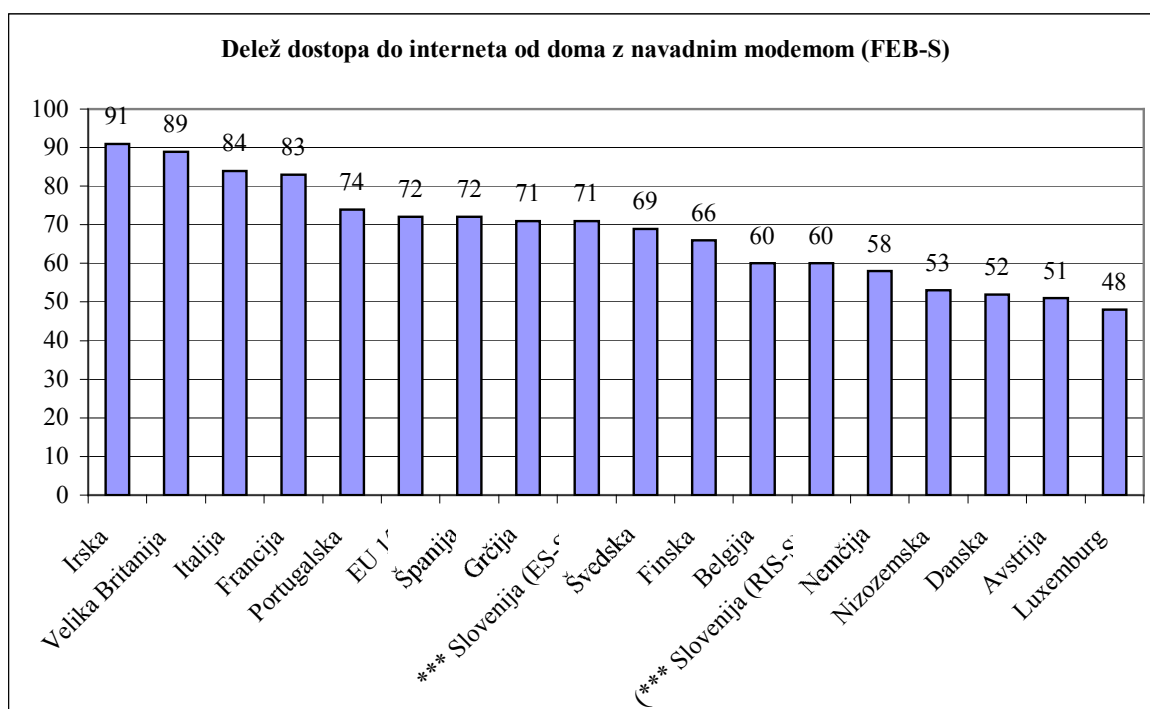
* ... prava primerjava med EU in Slovenijo

** ... primerjava med EU in Slovenijo je zgolj ilustrativna, saj v RIS-S gre za mesečne uporabnike interneta

V standardni RIS je bila vključena tudi “najeta linija”, kot način dostopa do interneta od doma, ki pa jo ne moremo primerjati z Flash Eurobarometrom, saj ta način dostopa v vprašalniku za EU ni bil vključen. Izkaže se, da 2% slovenskih gospodinjstev izjavlja, da dostopa do interneta preko najete linije.

3.5.1. Navadni modem

Za večino držav se izkaže, da največ gospodinjstev dostopa do interneta preko navadnega modema. Delež za Slovenijo na podlagi Eurostata (ES-S) znaša 71%, na podlagi standardnega RIS-a (RIS-S) pa 60%, kar pomeni, da Slovenija nekoliko zaostaja za EU, katere povprečje znaša 72%. Ker pa je prava primerjava med EU in Slovenijo na podlagi Flash Eurobarometra in Eurostata (ES-S), razmerje med Slovenijo in EU znaša 71%: 72%. Ocena na podlagi standardnega RIS-a je v spodnjem grafu torej le ilustrativnega pomena.

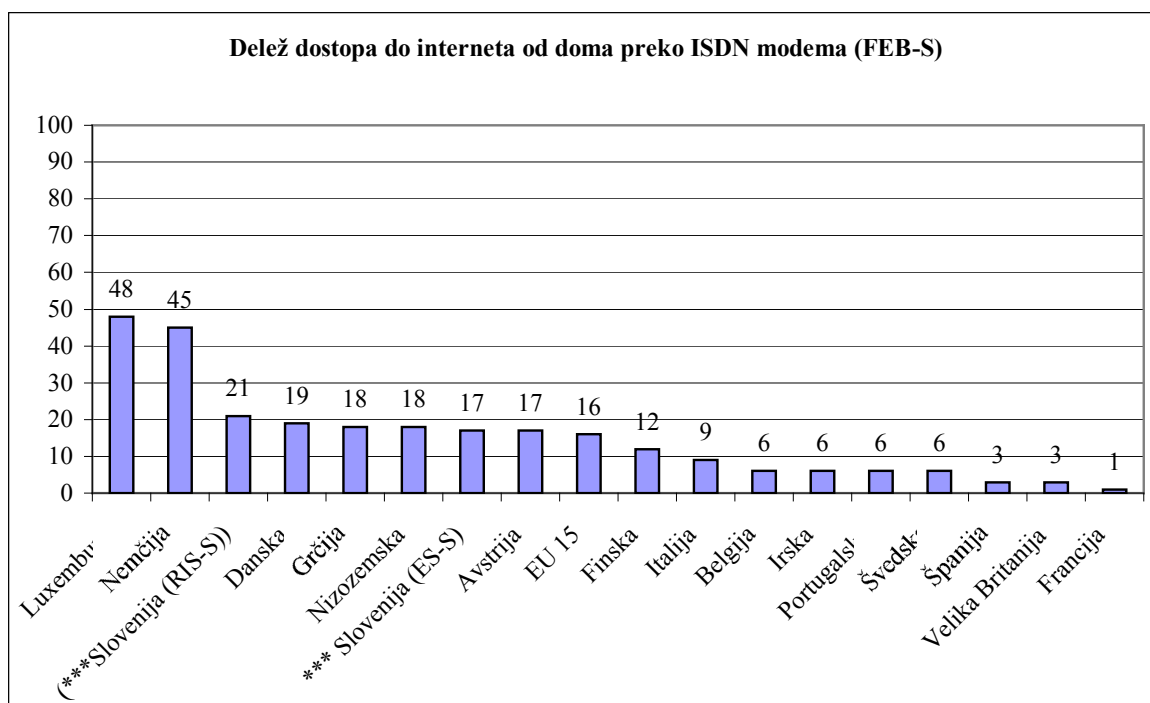

Slika 16: Delež dostopa do interneta od doma z navadnim modemom – primerjava SLO – EU (junij, 2002)

Flash Eurobarometer: "What kind of internet access is your home fitted with: a standard telephone line?"
Eurostat: "Na kakšen način v vašem gospodinjstvu dostopate do interneta: z navadnim modemom?"

3.5.2. ISDN modem

Izkaže se, da je ISDN modem najbolj razširjen v Luxemburgu (48%) in v Nemčiji (45%), medtem ko delež za Slovenijo na podlagi Eurostata (ES-S) znaša 17%, na podlagi standardnega RIS-a (RIS-S) pa 21%. To pomeni, da Slovenija le nekoliko presega povprečje EU, saj razmerje SLO: EU znaša 17%: 16%. Tudi v tem primeru je delež na podlagi standardnega RIS-a je v le inlustrativnega pomena.

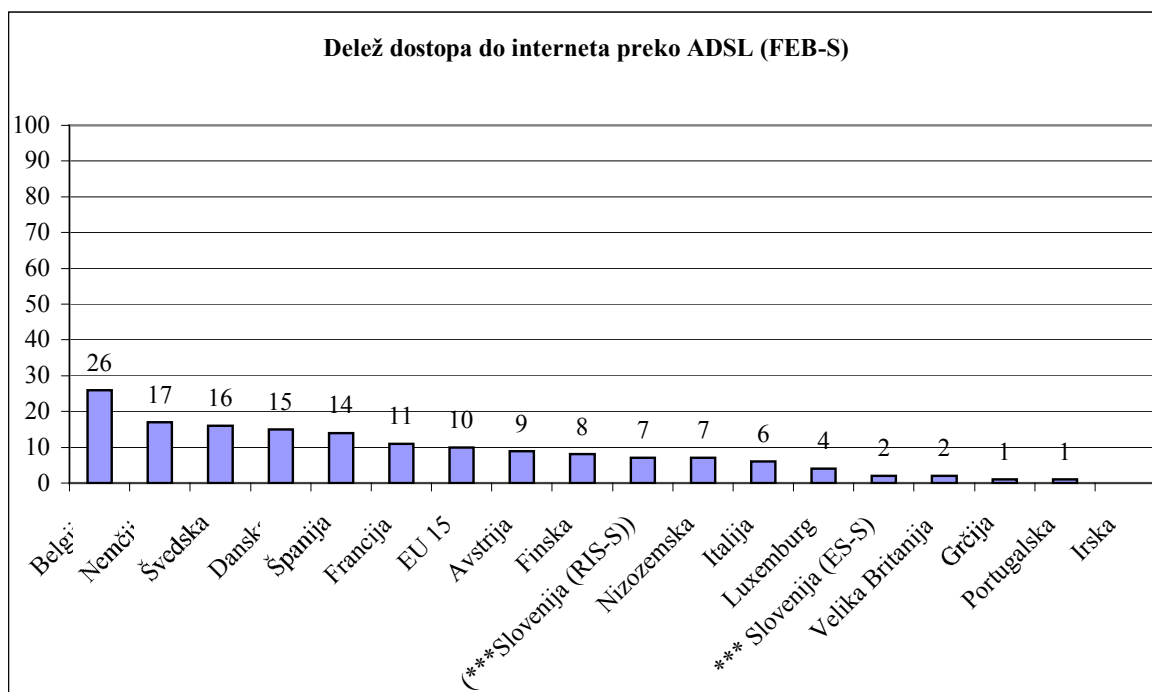
Slika 17: Delež dostopa do interneta od doma preko ISDN modema – primerjava SLO – EU (junij, 2002)

Flash Eurobarometer: "What kind of internet access is your home fitted with: an ISDN line?"

Eurostat: "Na kakšen način v vašem gospodinjstvu dostopate do interneta: preko ISDN modema?"

3.5.3. ADSL

Izkaže se, da je ADSL najbolj razširjen v Belgiji (26%), najmanj pa v Grčiji (1%), na Portugalskem (1%) in na Irskem (0%). Delež za Slovenijo na podlagi Eurostata (ES-S) znaša 2%, na podlagi standardnega RIS-a (RIS-S) pa 7%. To pomeni, da Slovenija ne presega povprečja EU, saj razmerje SLO: EU znaša 2%: 10%. Tud na tem mestu navajamo delež standardnega RIS-a le kot ilustracijo.

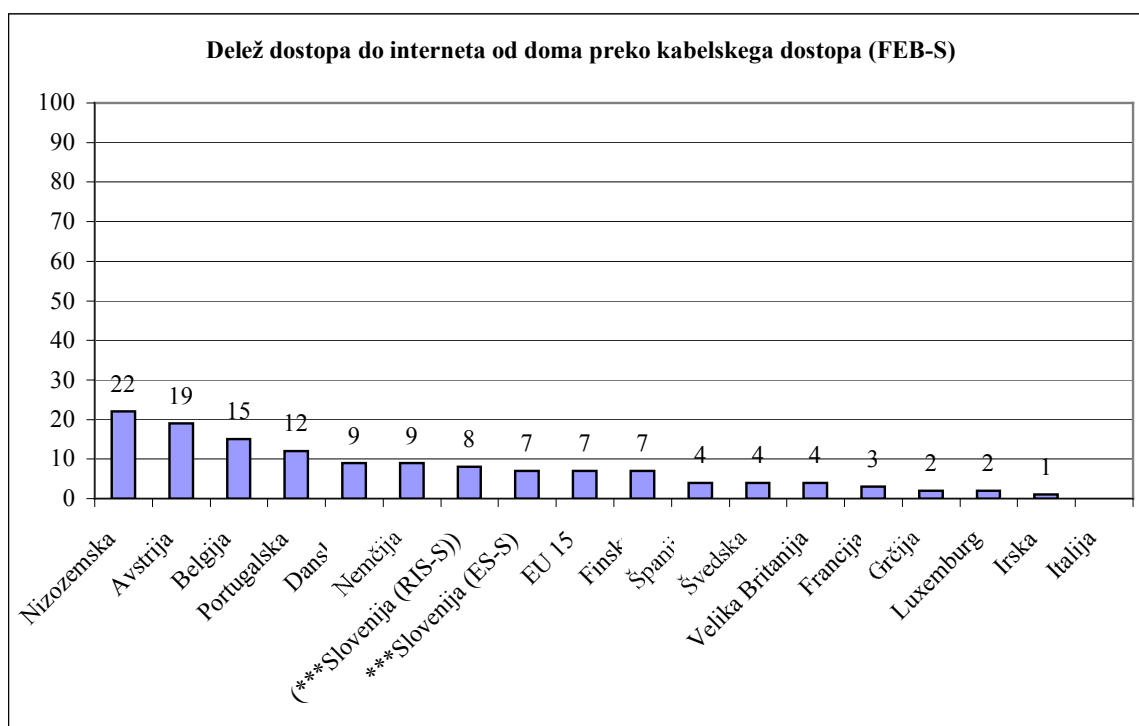

Slika 18: Delež dostopa do interneta od doma preko ADSL – primerjava SLO – EU (junij, 2002)

Flash Eurobarometer: "What kind of internet access is your home fitted with: an ADSL connection?"
Eurostat: "Na kakšen način v vašem gospodinjstvu dostopate do interneta: ADSL?"

3.5.4. Kabelski dostop

Izkaže se, da je kabelski dostop najbolj razširjen na Nizozemskem (22%), najmanj pa na Irskem (1%) in v Italiji (<1%). Delež za Slovenijo na podlagi Eurostata (ES-S) znaša 7%, na podlagi standardnega RIS-a (RIS-S) pa 8%, kar pomeni, da je Slovenija povsem enaka povprečju EU, ki znaša 7%. Delež standardnega RIS-a navajamo le kot ilustracijo.

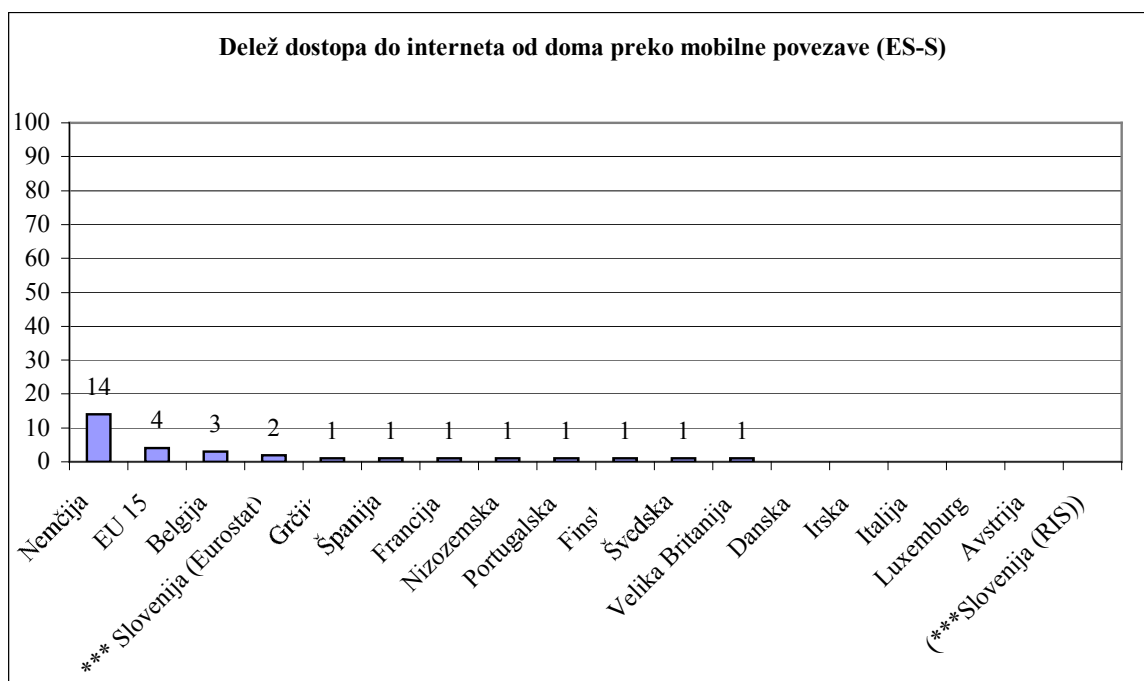
Slika 19: Delež dostopa do interneta preko kabljskega dostopa – primerjava SLO – EU (junij, 2002)

Flash Eurobarometer: "What kind of internet access is your home fitted with: a special modem using the television cable?"

Eurostat: "Na kakšen način v vašem gospodinjstvu dostopate do interneta: kabelski dostop?"

3.5.5. Mobilna povezava

Izkaže se, da je mobilna povezava najbolj razširjena v Nemčiji (14%). Delež za Slovenijo na podlagi Eurostat-a (ES-S) znaša 2%, na podlagi standardnega RIS-a (RIS-S) pa <1%, kar pomeni, da se Slovenija nahaja pod povprečjem EU, saj razmerje SLO: EU znaša 2%: 4%.

Slika 20: Delež dostopa do interneta preko mobilne povezave – primerjava SLO – EU (junij, 2002)

Flash Eurobarometer: “What kind of internet access is your home fitted with: a mobile connection / wireless connection?”

Eurostat: “Na kakšen način v vašem gospodinjstvu dostopate do interneta: mobilna povezava?”

3.6. Uporaba interneta za internetno bančništvo

Pri uporabi interneta za internetno bančništvo je po junijskih podatkih ankete RIS (Eurostat) 18% uporabnikov interneta že uporabljajo internet za internetno bančništvo. Iz vprašalnika EU (Flash Eurobarometer 125, junij 2002 – kjer za EU navajajo odstotek 31%) je implicitno razvidno, da gre za enako vprašanje: »Ali v zasebne namene uporabljate internet za internetno bančništvo?«

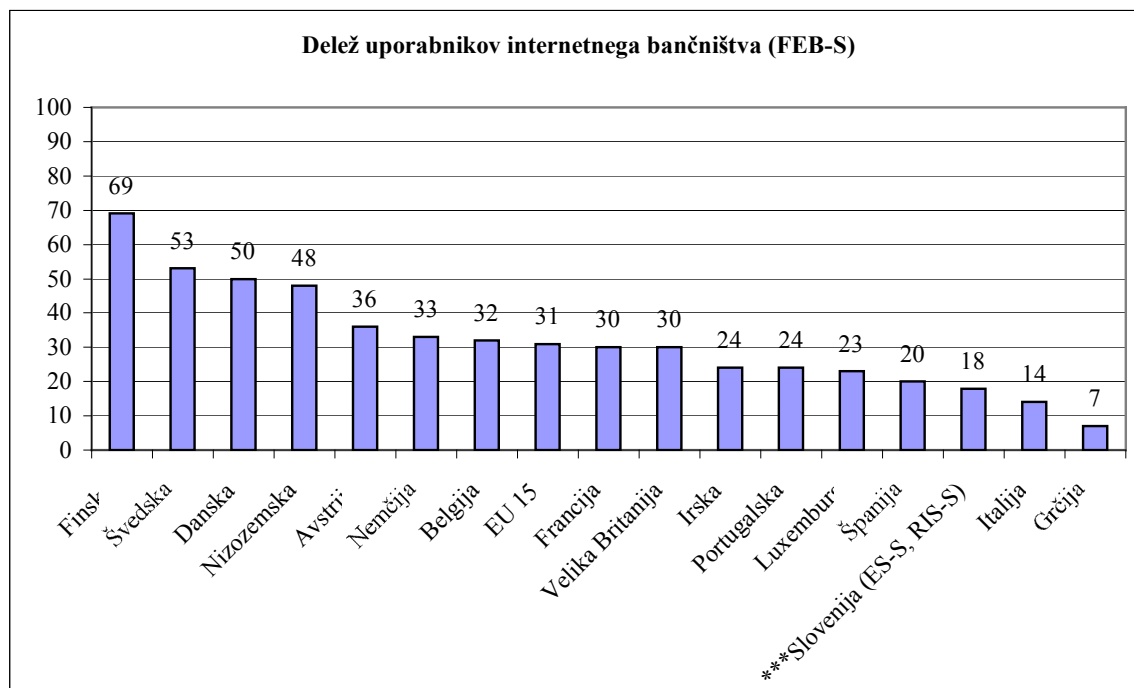
[31]

Prav tako pa se je vprašanje glede uporabe internetnega bančništva pojavilo v tradicionalnem RIS-ovem sklopu, in sicer se je glasilo: »Ali uporabljate bančno poslovanje preko interneta?« Kljub temu, da je vprašanje nekoliko drugače definirano, se ravno tako izkaže, da je 18% uporabnikov interneta že uporabljajo bančno poslovanje preko interneta.

Razlika med vprašalniki pa se je pojavila v odgovorih, in sicer so v vprašalniku Flash Eurobarometer ter v standardnem RIS odgovarjali z "da" ali "ne", medtem ko so v Eurostat-ovem vprašalniku odgovarjali z "nikoli", "včasih", "pogosto" ali "redko". Rezulati Eurostat-ovega vprašalnika zato zajemajo tiste, ki so odgovorili, da so vsaj včasih uporabljali internet za internetno bančništvo in jih primerjamo s tistimi, ki so v vprašalniku EU in v standardnem RIS-ovem sklopu odgovorili z "da".

Kljub temu, da se izkaže, da ni razlike med deležema Eurostat-a in standardnega RIS-a (18%), je med EU in Slovenijo primerljiv vprašalnik Eurostat-a.

[31] Flash Eurobarometer: »For your private use, do you also use the internet to carry out on-line banking operation?«

Slika 21: Delež uporabnikov internetnega bančništva – primerjava SLO – EU (junij, 2002)

Slovenija torej na področju internetnega bančništva močno zaostaja za povprečjem EU, saj razmerje znaša 18%: 31%. Medtem ko Italija in Grčija dosegata še manjši delež od Slovenije pa skandinavske države, predvsem Finska, dosegajo največje deleže na področju internetnega bančništva (69%).

Tabela 22: Delež uporabnikov internetnega bančništva – primerjava SLO – EU (junij, 2002)

	<i>da (%)</i>
1. Finska	69
2. Švedska	53
3. Danska	50
4. Nizozemska	48
5. Avstrija	36
6. Nemčija	33
7. Belgija	32
8. EU 15	31
9. Francija	30
10. Velika Britanija	30
11. Irska	24
12. Portugalska	24
13. Luxemburg	23
14. Španija	20
15. Slovenija (ES-S)	18
16. Slovenija (RIS-S)	18
17. Italija	14
18. Grčija	7

3.7. Uporaba interneta za nakupovanje

Kljub temu, da gre pri uporabi interneta za nakupovanje za pogojno primerjavo, lahko navedemo, da je po junijskih podatkih ankete RIS (standardni RIS) na vprašanje: “*Ali ste v preteklih 12 mesecih prek interneta opravili kak nakup?*” pritrdilno odgovorilo (odgovor “*da*”) 21% uporabnikov interneta.

Iz vprašalnika EU (Flash Eurobarometer 125, junij 2002 – kjer za EU navajajo odstotek 36%) je razvidno podobno vprašanje^[32], zato lahko rečemo, da gre za sprejemljivo primerjavo med Slovenijo in EU.

Omeniti velja, da se v standardnem RIS vprašanje nanaša na preteklih 12 mesecev, medtem ko v EU vprašalniku ni časovne omejitve. Prav tako se je pojavila razlika v odgovorih, saj so v RIS-ovem vprašalniku odgovarjali z “*da*” ali “*ne*”, medtem ko so v EU vprašalniku odgovarjali z “*pogosto*”, “*včasih*”, “*redko*” ali “*nikoli*”. Rezultati EU vprašalnika zato zajemajo tiste, ki so odgovorili, da so vsaj redko uporabljali internet za nakup kakšnih izdelkov ali storitev in jih primerjamo s tistimi, ki so v standardnem RIS-ovem vprašalniku odgovorili z “*da*”.

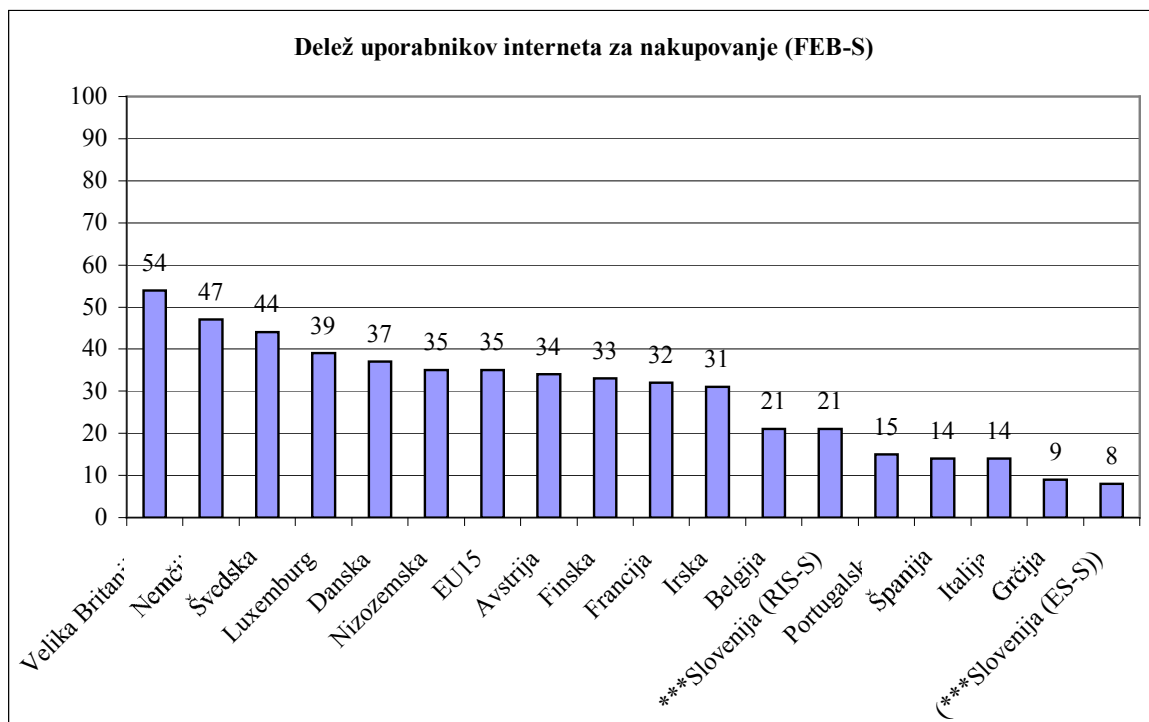
Prav tako pa se je pojavilo vprašanje glede uporabe interneta za nakupovanje v Eurostat-ovem sklopu vprašanj, in sicer: »*Ali ste v zadnjih 3 mesecih opravili nakup kakšnih izdelkov ali storitev prek interneta za osebne potrebe?*«^[33] Možna odgovora sta bila „*da*“ ali „*ne*“. Izkaže se, da je le 8% uporabnikov interneta v zadnjih treh mesecih opravilo nakup prek interneta za osebne potrebe.

V nadaljevanju si oglejmo primerjavo med Slovenijo in EU na podlagi Flash Eurobarometra in standardnega RIS-a, prav tako pa tudi Flash Eurobarometra in Eurostat-a.

Na osnovi izkušenj in primerjave e-bančništva lahko rečemo, da je to zadovoljiva osnova za primerjavo – tudi na področju e-nakupovanja.

^[32] Flash Eurobarometer: „*For your private use, do you buy products or services through the internet: frequently, occasionally, rarely, did but will never do again, never?*”

^[33] Eurostat: „*In the last 3 months, did you buy or order goods and services for non-work use over the internet?*”

Slika 22: Delež uporabnikov interneta za nakupovanje – primerjava SLO – EU (junij, 2002)

Slovenija na področju internetnega nakupovanja zaostaja za povprečjem EU, saj razmerje na podlagi RIS-S znaša 21%: 35%, na podlagi ES-S pa 8%: 35%. Velika Britanija, Nemčija in Švedska pa dosegajo največje deleže na področju internetnega nakupovanja.

Tabela 23: Delež uporabnikov interneta za nakupovanje – primerjava SLO – EU (junij, 2002)

	da (%)
Velika Britanija	54
Nemčija	47
Švedska	44
Luxemburg	39
Danska	37
Nizozemska	35
EU15	35
Avstrija	34
Finska	33
Francija	32
Irska	31
Belgija	21
Slovenija (RIS-S) *	21
Portugalska	15
Španija	14
Italija	14
Grčija	9
Slovenija (ES-S)	8

Opomba:

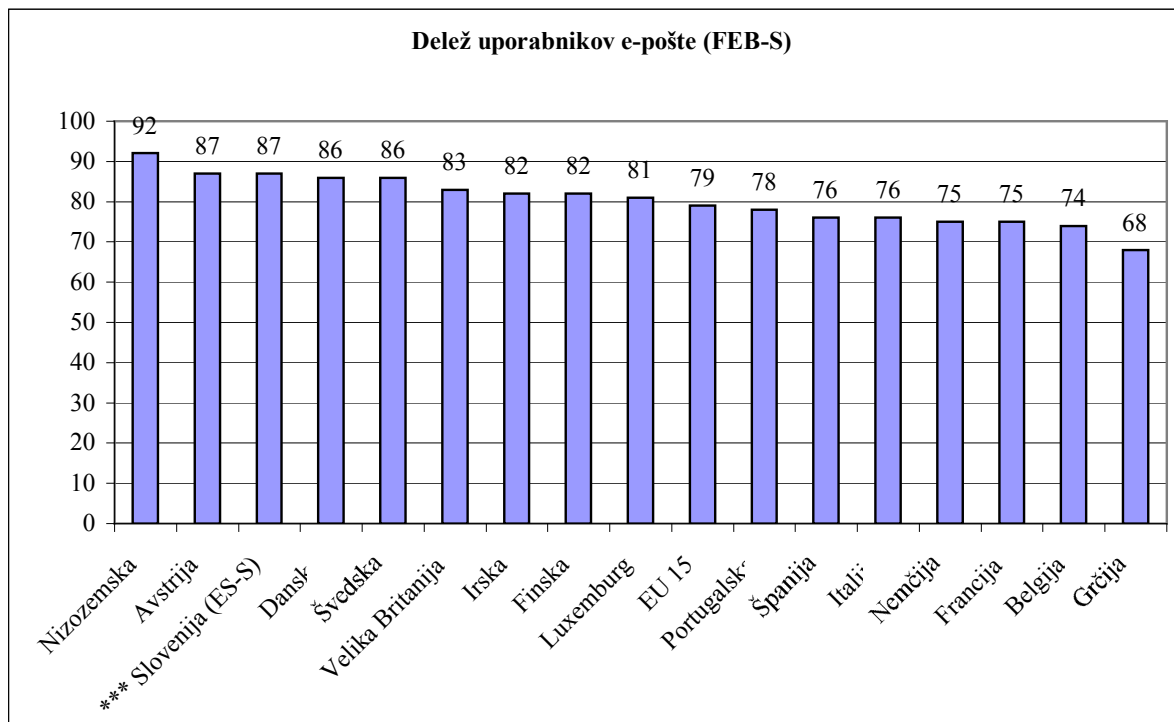
* ... prava primerjava med EU in Slovenijo

3.8. Uporaba interneta za pošiljanje in prejemanje e-pošte

Po junijskih podatkih ankete RIS (Eurostat) je 87% uporabnikov interneta v zadnjih treh mesecih v zasebne namene uporabljajo internet za pošiljanje in prejemanje e-pošte^[34]. Iz vprašalnika EU (Flash Eurobarometer 125, junij 2002 – kjer za EU navajajo odstotek 79%) je implicitno razvidno, da gre za vprašanje: »Ali v zasebne namene uporabljate internet za pošiljanje in prejemanje e-pošte?«^[35]

Razlika med obema vprašalnikoma se je pojavila v odgovorih, in sicer so v vprašalniku Flash Eurobarometer odgovarjali z “da” ali “ne”, medtem ko so v Eurostat-ovem vprašalniku odgovarjali z “nikoli”, “včasih”, “pogosto” ali “redno”.

Rezultati Eurostat-ovega vprašalnika zato zajemajo tiste, ki so odgovorili, da so vsaj včasih uporabljali internet za pošiljanje in prejemanje e-pošte in jih primerjamo s tistimi, ki so v vprašalniku Flash Eurobarometer odgovorili z “da”.

Slika 23: Delež uporabnikov e-pošte – primerjava SLO – EU (junij, 2002)

^[34] Eurostat: »Did you use the internet to send/retrieve your e-mail in the last 3 months for private purposes?«

^[35] Flash Eurobarometer: »For your private use, do you also use the internet to send/retrieve your e-mail?«

Tabela 24: Delež uporabnikov e-pošte – primerjava SLO – EU (junij, 2002)

	<i>da (%)</i>
1. Nizozemska	92
2. Avstrija	87
3. Slovenija (ES-S)	87
4. Danska	86
5. Švedska	86
6. Velika Britanija	83
7. Irska	82
8. Finska	82
9. Luxemburg	81
10. EU 15	79
11. Portugalska	78
12. Španija	76
13. Italija	76
14. Nemčija	75
15. Francija	75
16. Belgija	74
17. Grčija	68

Slovenija se na področju pošiljanja in prejemanja e-pošte nahaja nad povprečjem EU, saj razmerje znaša 87%: 79%. Večji delež dosega le Nizozemska, medtem ko Avstrija dosega povsem enak delež.

Ne smemo pozabiti, da je visok delež za Slovenijo posledica različnih vprašalnikov – Flash Eurobarometer in Eurostat, kar pomeni, da gre za pogojno primerjavo Slovenije z EU.

3.9. Uporaba interneta za iskanje različnih informacij

Iz vprašalnika EU (Flash Eurobarometer 125, junij 2002) je razvidno, da gre za vprašanje^[36]. Anketiranci so za vsako internetno aktivnost navedli, ali jo uporabljajo ali ne.

V Eurostat-ovem vprašalniku (junij, RIS 2002) pa se je vprašanje glasilo: *»Kako pogosto uporabljate internet za:*

- *iskanje splošnih informacij,*
- *izpopolnjevanje ali izobraževanje,*
- *iskanje informacij o potovanjih in možnostih nočitev?»^[37]*

V tem vprašalniku so anketiranci za vsako internetno aktivnost navedli, kako pogosto jo uporabljajo.

Razlika med obema vprašalnikoma se pojavi v t.i. »wordingu«, prav tako pa velja omeniti, da rezultati Eurostat-ovega vprašalnika zajemajo tiste, ki so odgovorili, da so vsaj včasih uporabljali internet za zgoraj omenjene aktivnosti in jih primerjamo s tistimi, ki so v EU vprašalniku odgovorili z *“da”*. Tako gre za pogojno primerjavo Slovenije z EU.

^[36] Flash Eurobarometer: *»For your private use, do you also use the internet to:*

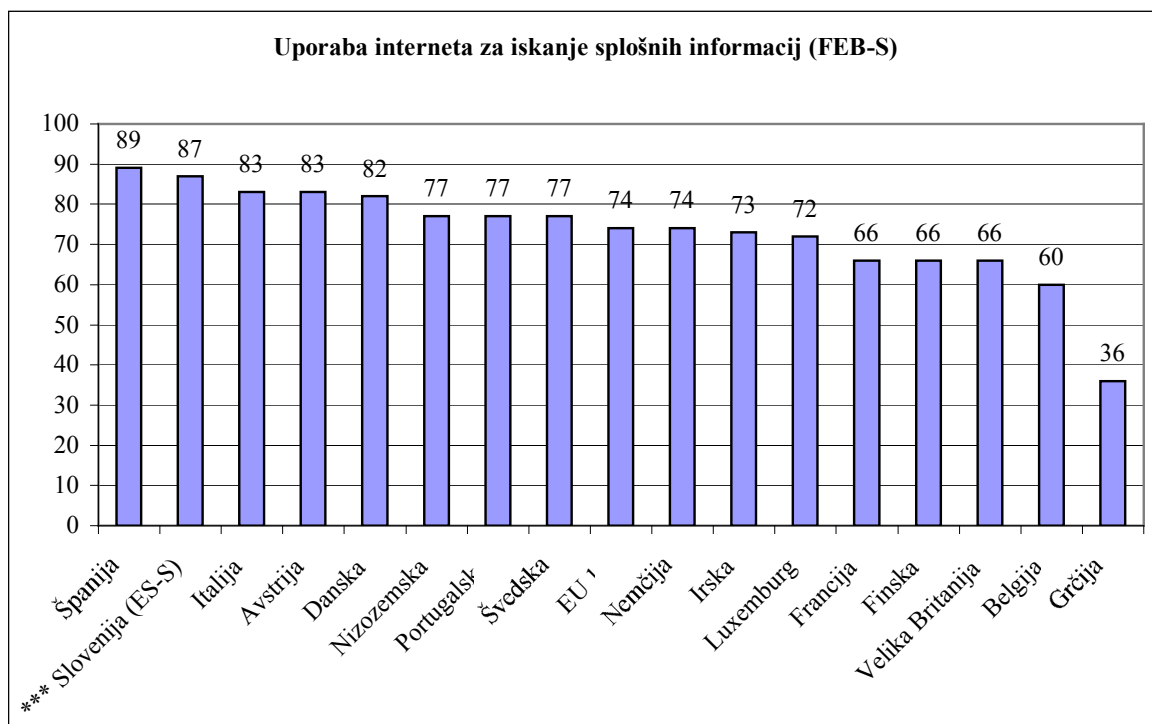
- *look for news or topical items,*
- *improve your training or education,*
- *seek information on travels, plane tickets, etc?»*

^[37] Eurostat: *»Did you use the internet to:*

- *finding information about goods and services,*
 - *using services related to training / education,*
 - *using services related to travel and accommodation*
- in the last 3 months for private purposes?»*

3.9.1. Uporaba interneta za iskanje splošnih informacij

Kljub temu, da gre za pogojno primerjavo med Slovenijo in EU lahko rečemo, da je v Sloveniji 87% uporabnikov interneta že uporabljajo internet za iskanje splošnih informacij, kar Slovenijo uvršča na sam vrh, saj presega povprečje EU (razmerje SLO: EU znaša 87%: 74%).

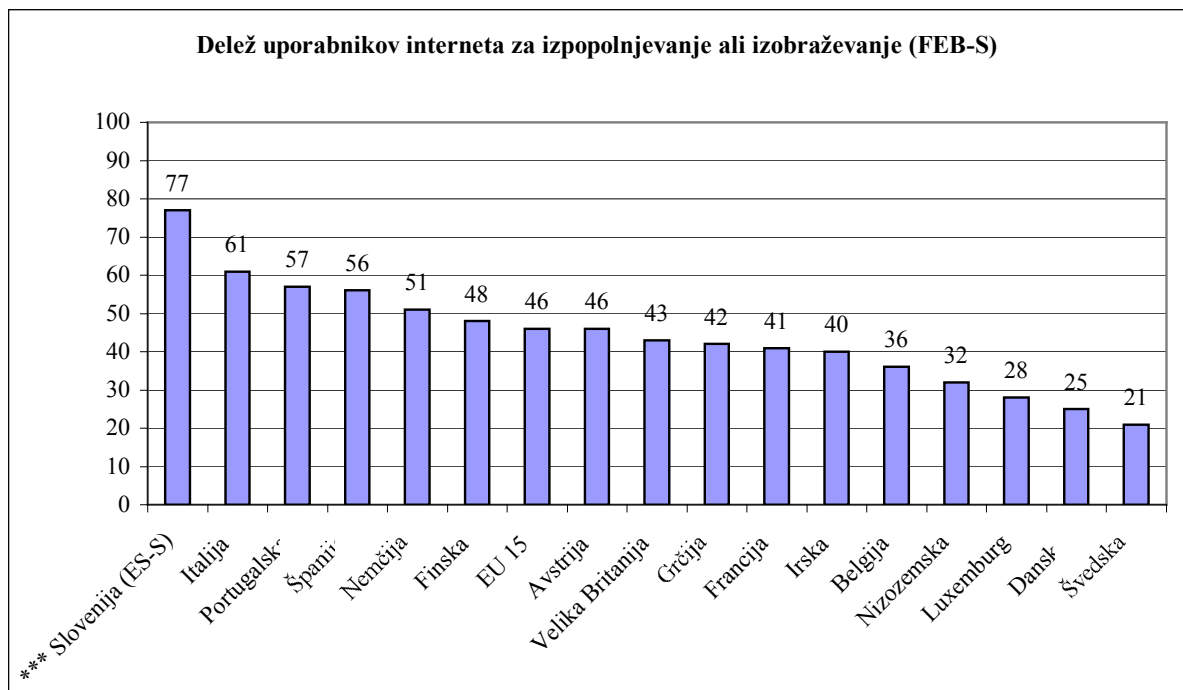

Slika 24: Delež uporabnikov interneta za iskanje splošnih informacij – primerjava SLO – EU (junij, 2002)

Flash Eurobarometer: »For your private use, do you also use the internet to look for news or topical items?«
Eurostat: »Kako pogosto uporabljate internet za iskanje splošnih informacij?«

3.9.2. Uporaba interneta za izobraževanje

Kljub temu, da gre za pogojno primerjavo med Slovenijo in EU lahko rečemo, da je v Sloveniji 77% uporabnikov interneta že uporabljajo internet za izpopolnjevanje ali izobraževanje, kar Slovenijo uvršča na sam vrh, saj močno presega povprečje EU (razmerje SLO: EU znaša 77%: 46%).

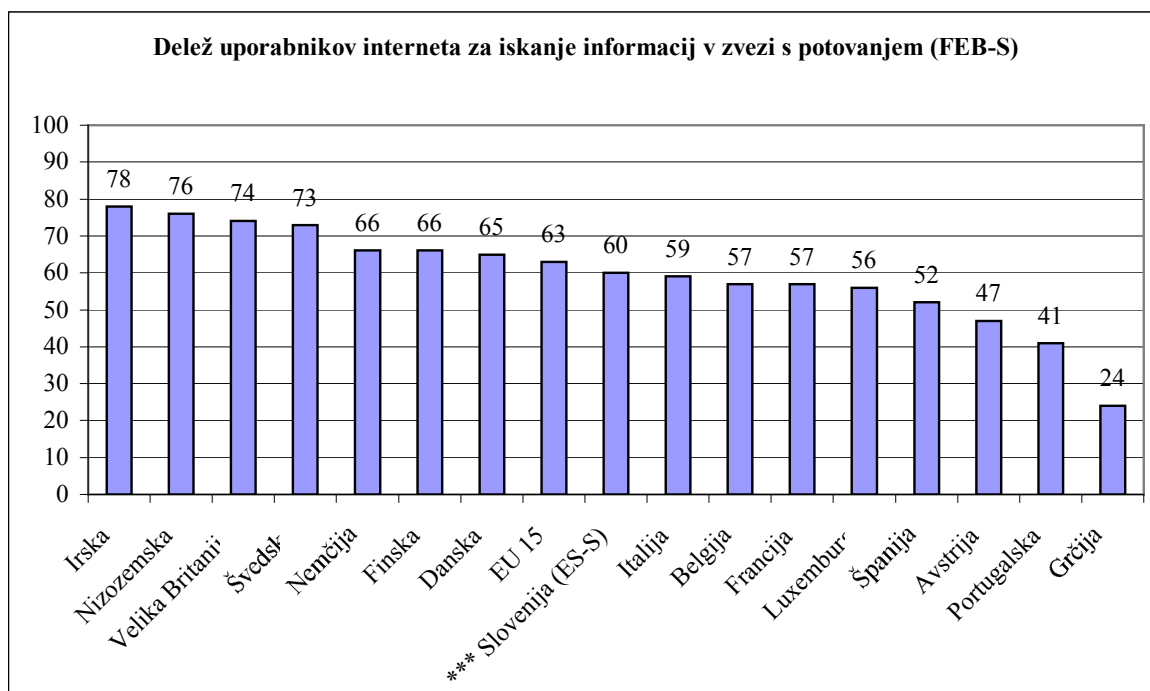

Slika 25: Delež uporabnikov interneta za izobraževanje – primerjava SLO – EU (junij, 2002)

Flash Eurobarometer: »For your private use, do you also use the internet to improve your training or education?«
Eurostat: »Kako pogosto uporabljate internet za izpopolnjevanje ali izobraževanje?«

3.9.3. Uporaba interneta za iskanje informacij v zvezi s potovanjem

V Sloveniji je 60% uporabnikov interneta že uporabljajo internet za iskanje informacij v zvezi s potovanjem, kar je zelo blizu povprečja EU, saj razmerje SLO: EU znaša 60%: 63%. Podoben delež ima Italija, medtem ko ima največji delež uporabnikov interneta, ki so že uporabljali internet za iskanje informacij v zvezi s potovanjem, Irska. Tudi pri tem vprašanju velja poudariti, da gre za pogojno primerjavo med Slovenijo in EU.

Slika 26: Delež uporabnikov interneta za iskanje informacij v zvezi s potovanjem – primerjava SLO – EU (junij, 2002)

Flash Eurobarometer: »For your private use, do you also use the internet to seek information on travels, plane tickets, etc.?«

Eurostat: »Kako pogosto uporabljate internet za iskanje informacij o potovanjih in možnostih nočitev?«

3.10. Varnostni problemi pri uporabi interneta

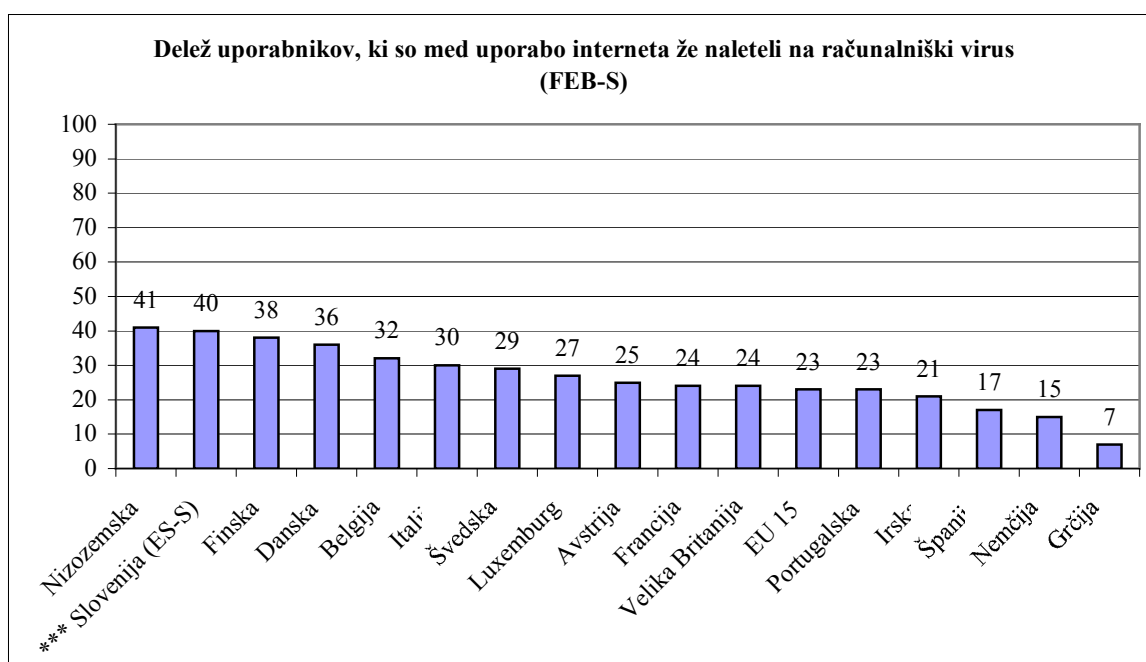
Iz vprašalnika EU (Flash Eurobarometer 125, junij 2002)^[38] je implicitno razvidno, da gre za enako vprašanje kot v slovenski raziskavi (RIS-Eurostat), kjer je 40% uporabnikov interneta že naletelo na računalniški virus in 56% uporabnikov je že naletelo na nezaželena reklamna sporočila). Vprašanje se je glasilo: *»Ali ste med uporabo interneta naleteli na naslednje varnostne probleme: računalniški virus, kraja številke kreditne kartice, nezaželena reklamna sporočila, druge varnostne težave?«* Anketiranci so za vsak varnostni problem navedli, ali so med uporabo interneta nanj že naleteli ali ne. Vprašalnik Eurostat za Slovenijo je bil prilagojen, kajti Eurostat-ova raziskava evropskega statističnega urada ni vključevala vprašanj glede varnostnih problemov pri uporabi interneta.

Podobno vprašanje, ki je povezano z varnostnimi problemi pri uporabi interneta se je pojavilo v standardnem RIS-u, in sicer se je vprašanje glasilo: *»Ali ste že kdaj prejeli komercialna e-mail sporočila oz. sporočila neznanih oseb imenovana tudi spam?«* Čeprav je primerjava med Slovenijo in EU mogoča med Flash Eurobarometrom in Eurostat-om, bomo v nadaljevanju, kjer gre za nezaželena reklamna sporočila, upoštevali tudi standardni RIS.

^[38] Flash Eurobarometer. *»While using the internet, have you ever encountered security problems such as: a computer virus, fraudulent use of your credit card number, unsolicited e-mail (spamming), other security problems, never experienced internet security problems?«*

3.10.1. Računalniški virus

V Sloveniji je 40% uporabnikov interneta že naletelo na računalniški virus, kar Slovenijo, skupaj z Nizozemsko, uvršča na sam vrh. Ker je »wording« praktično isti, je podatek za Slovenijo neugoden. Podobno velja za nepovabljen propagandna sporočila, saj je 56% mesečnih uporabnikov interneta že naletelo na takšna sporočila. Enak delež dosega le še Nizozemska.

Slika 27: Delež uporabnikov, ki so med uporabo interneta že naleteli na računalniški virus – primerjava SLO – EU (junij, 2002)

Flash Eurobarometer: »While using the internet, have you ever encountered a computer virus?«
Eurostat: »Ali ste med uporabo interneta naleteli na računalniški virus?«

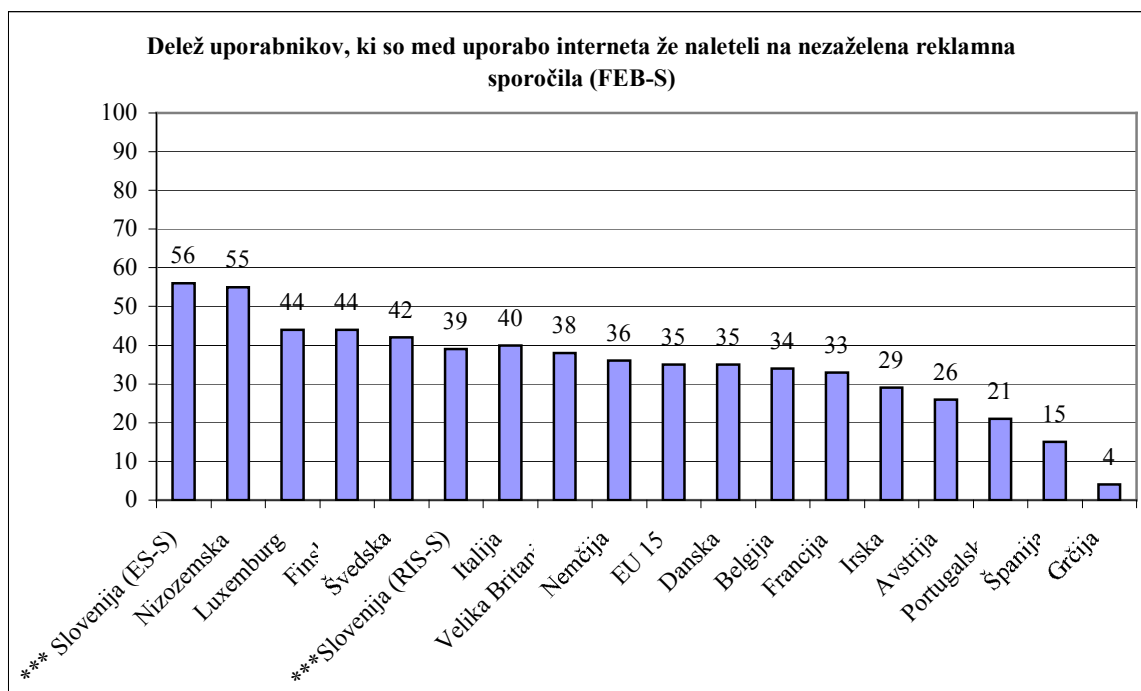
Tabela 25: Delež uporabnikov, ki so med uporabo interneta že naleteli na računalniški virus – primerjava SLO – EU (junij, 2002)

	<i>računalniški virus (da %)</i>
EU 15	23
Belgija	32
Danska	36
Nemčija	15
Grčija	7
Španija	17
Francija	24
Irska	21
Italija	30
Luxemburg	27
Nizozemska	41
Avstrija	25
Portugalska	23
Finska	38
Švedska	29
Velika Britanija	24
Slovenija (ES-S)	40

3.10.2. Nezaželena reklamna sporočila (spam)

Podobno kot za računalniški virus velja za nepovabljen propagandna sporočila, saj je v Sloveniji (ES-S) 56% uporabnikov interneta med samo uporabo interneta že naletelo na takšna sporočila^[39]. Enak delež dosega le še Nizozemska. Medtem pa se v RIS-S izkaže, da je ta delež bistven manjši, kar pomeni, da je 39% uporabnikov interneta že kdaj prejelo komercialna e-mail sporočila oziroma sporočila neznanih oseb imenovana tudi spam^[40].

Če primerjamo delež RIS-Eurostat s standardnim RIS ugotovimo, da imamo za Slovenijo dva podatka v razmerju 56%: 39%, kar pomeni, da je veliko več uporabnikov interneta med samo uporabo že naletelo na nezaželena reklamna sporočila, kot je prejemnikov komercialnih e-mail sporočil oz. sporočil neznanih oseb imenovana tudi spam. Rezultat je pričakovan, saj je v RIS-ove delu vključena beseda »spam«, katero mnogi uporabniki interneta še ne poznajo in prav zato je delež prejemnikov takšnih sporočil manjši. V vsakem podatku pa je Slovenija nad povprečjem EU^[41].

Slika 28: Delež uporabnikov, ki so med uporabo interneta že naleteli na nezaželena reklamna sporočila – primerjava SLO – EU (junij, 2002)

^[39] Eurostat: »Ali ste med uporabo interneta naleteli na nezaželena reklamna sporočila?«

^[40] Standardni RIS: »Ali ste že kdaj prejeli komercialna e-mail sporočila oz. sporočila neznanih oseb imenovana tudi spam?«

^[41] Flash Eurobarometer: »While using the internet, have you ever encountered unsolicited e-mail (spamming)?«

Tabela 26: Delež uporabnikov, ki so med uporabo interneta že naleteli na nezaželena reklamna sporočila – primerjava SLO – EU (junij, 2002)

	<i>nezaželena reklamna sporočila (da %)</i>
EU 15	35
Belgija	34
Danska	35
Nemčija	36
Grčija	4
Španija	15
Francija	33
Irska	29
Italija	40
Luxemburg	44
Nizozemska	55
Avstrija	26
Portugalska	21
Finska	44
Švedska	42
Velika Britanija	38
Slovenija (ES-S)	56
Slovenija (RIS-S)	39

3.10.3. Druge varnostne težave

Poleg računalniškega virusa in nezaželenih reklamnih sporočil obstajajo pri uporabi interneta tudi druge varnostne težave, kot je tudi kraja številke kreditne kartice. Izkaže se, da je v Veliki Britaniji največji delež uporabnikov interneta že naletelo na zlorabo plačilno kreditne kartice. Finska pa je država, v kateri je največ uporabnikov že naletelo tudi na druge varnostne probleme.

Tabela 27: Delež uporabnikov, ki so med uporabo interneta že naleteli na druge varnostne težave – primerjava SLO – EU (junij, 2002)

	<i>druge varnostne težave (da %)</i>	<i>kraja številke kreditne kartice (da %)</i>
EU 15	1	1
Belgija	1	2
Danska	3	1
Nemčija	1	1
Grčija	1	
Španija	1	
Francija	1	1
Irska	1	2
Italija		1
Luxemburg		2
Nizozemska		1
Avstrija		1
Portugalska	1	1
Finska	4	1
Švedska		1
Velika Britanija	3	3
Slovenija (ES-S)	2	1

Flash Eurobarometer: »While using the internet, have you ever encountered fraudulent use of your credit card number or other security problems?«

Eurostat: »Ali ste med uporabo interneta naleteli na krajo številke kreditne kartice ali na druge varnostne težave?«

4. Priloga

- a) Originalna (angleška) verzija vprašalnika Eurostat

<http://www.ris.org/si/ris99/gospodinjstva.html>

- b) Slovenska verzija vprašalnika Eurostat

<http://www.ris.org/si/ris99/gospodinjstva.html>

- c) Vprašalnik Flash Eurobarometer za EU

http://europa.eu.int/comm/public_opinion/flash/fl125_annexes_en.pdf